ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ
ΚΑΘΕ
ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΡ. 10
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ Φρ. Χρ. 10

Τιμὴ Φύλλου
10 λεπτὰ 10

ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ
—ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ.

ΕΤΟΣ Α'. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακὴ 20 Δεκεμβρίου 1903 | ΓΡΑΦΕΙΑ : Ὁδὸς Οἰκονόμου ἀριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 75

ΠΡΟΣΕΧΩΣ ΣΤΟ "ΝΟΥΜΑ,,

Ο ΔΑΦΝΗΣ ΚΑΙ Η ΧΛΟΗ

ΤΑ ΡΩΣΣΙΚΑ ΡΟΥΒΛΙΑ

Ἴσως εἶναι κοινοτοπία· μπορεῖ καὶ νὰ εἰπωθῆκε πολλὲς φορές. Εἶναι ὅμως ἀλήθεια μεγάλη. Καὶ μιὰ ἀλήθεια ὅσες φορὲς κι' ἂν εἰπωθῇ δὲν προστυχαίνει Ποιό; Ὅτι μποροῦμε νὰ δείξουμε ψεύτη τὸ Φαλμεράγερ καὶ ὅσους ἄλλους ἀμφισβήτησαν τὴν καταγωγή μας, μόνον μὲ τὶς κακίες μας. Τὶς κακίες μας ποῦ εἶναι ὅμοιες κι ἀπαράλλαχτες μὲ τὶς κακίες τῶν σεβαστῶν μας προγόνων. Θὰ εἰπῆτε πῶς ἐκεῖνοι εἶχαν κι ἀρετές·—τὸ ξέρω.—Ποῦ ἐμεῖς δὲν τὶς ἔχουμε· —κι αὐτὸ τὸ ξέρω. Μὰ δὲν ἔχει νὰ κάμῃ. Ὁ βοτανικός, ὁ φυσιολόγος, ὁ χημικός, ὁ ζωολόγος ἀπὸ ἕνα παραμικρὸ στοιχεῖο ποῦ θὰ εὕρῃ κάπου πλανημένο, ὁδηγεῖται νὰ μᾶς ὀνομάσῃ τὸ εἶδος. Ἔτσι κ' ἐμᾶς ἀπὸ τὰ ἐλαττώματά μας μπορεῖ νὰ ὁδηγηθῇ ὁ παρατηρητὴς γιὰ νὰ μᾶς ἀπιθώσῃ ἄσφαλτα καὶ ἄκοπα στὴν παλιά μας ρίζα.

Πέρνω παράδειγμα τὴν τελευταία συζήτηση ποῦ ἀνοίχτηκε γιὰ τὴ γλῶσσα. Λέω συζήτηση γιὰ νὰ μὴν προσβάλω τοὺς θερμοὺς πατριῶτες ποῦ ξεσπάθωσαν ὑπέρμαχοι τῆς καθαρεύουσας. Ἂν καὶ κάθε ἄλλο ἦταν παρὰ τέτοια. Ἡ λέξη καυγᾶς ἴσως νὰ ταίριαζε καλήτερα στὴν προστυχιά της. Καὶ μάλιστα σκυλοκαυγᾶς, λυκοκαυγᾶς, γυναικοκαυγᾶς. Καὶ ἰὸ ἀποτέλεσμα; Νὰ τὸ χαίρονται οἱ καυγατζίδες. Δὲν ἔμεινε στὴν διαστρεμμένη ἀντίληψη τοῦ ὄχλου παρὰ λόγια κούφια καὶ ἀστόχαστα, τὰ λόγια προδοσία, ἀντεθνικός, ρωσσικὰ ρούβλια, κίνδυνος τῆς πατρίδας, ὅπως μένουνε σταλαματιὲς αἵματου καὶ ἀφροὶ καὶ καμμιὰ κοτσίδα στοὺς καυγάδες ποῦ ὀνόμασα. Βέβαια τίποτε ἀπ' αὐτὰ δὲν ἐπίστευαν. Ἔκαμαν ὅμως τὸ σκοπό τους· κερδίσανε τὸν πόντο τους. Κ' ἔτσι ἐφάνηκαν γνήσια παιδιὰ τῶν παπούδων τους. Γιατὶ κ' ἐκεῖνοι, οἱ μακαρίτες, τὸ ἴδιο ἔκαναν. Σὲ κάθε ζήτημα ποῦ ἔβγαινε στὴ μέση, πολιτικό, κοινωνικό, πατριωτικὸ δὲν ἔπρεπε κανεὶς νὰ ἔχῃ δεύτερη γνώμη. Ἂν τὴν ἔλεγε, βαφτιζότανε προδότης, πουλημένος. Τόρα Μηδίζε, ἄλλοτε Φιλίππιζε, ἄλλοτε δὲν ξέρω τί. Καὶ —φωνὴ λαοῦ – ὀργὴ Θεοῦ καταπάνω του. Οὔτε γνώμη οὔτε ἀπολογία. Τί κι ἂν ἄφησαν ν' ἀπολογηθῇ ὁ Σωκράτης; ἡ καταδίκη του ἦταν ἀποφασισμένη ἀπὸ πρίν. Τί κι αν δικαιολογήθηκαν μὲ ἀφιλονείκητα ἐπιχειρήματα οἱ δέκα στρατηγοί; Ἡ θανατικὴ ἐκτέλεση ἔγεινε. Τί κι ἂν ὁ Αἰσχύνης ἔβλεπε πολὺ-πολὺ μακρύτερα κ' ἐθνικώτερα ἀπὸ τὸν κοντοθώρη τὸ Δημοσθένη; Ὁ Αἰσχύνης ἔπασχε ἀργυράγχη. Τὰ χρήματα κ' οἱ προδοσίες παίζουνε τὸ μεγαλείτερο ρόλο στὴν τόσο δοξασμένη μὰ καὶ πολλὲς φορὲς μαύρη ἱστορία τῶν ζηλευτῶν προγόνων μας!

Τὰ ἴδια καὶ σήμερα. Ἂν δὲν εἴχαμε ἀνθρωπινώτερο εἴτε πολυπλοκώτερο δικαστικὸ σύστημα, ὁ Ψυχάρης, ὁ Πάλλης, ὁ Παλαμᾶς, ὁ Σωτηριάδης θὰ εἶχαν πιῇ τὸ κώνειο ἢ θὰ παράδερναν στὴν ἐξορία. Ποῦ νὰ γλυτώσουν ἀπὸ τοὺς τόσους Κέρβερους τῆς πατριωτικῆς ἰδέας. Τὰ ρωσσικὰ ρούβλια θὰ ἦταν ὁ θάνατός τους. Ἀνάθεμά τα γιὰ ρούβλια! Μέσα στὴν τόση φτώχια ποῦ μᾶς δέρνει, ἤρθανε κι αὐτὰ γιὰ νὰ μᾶς χαλάσουν τὴν ἐθνικὴ ἑνότητα. Τὸ καμάρι μας! Μιὰ τὴν ἔχουμε καὶ σταυροχεριασμένοι τὴν ἀτενίζουμε νυχτόημερα, σὰν τοὺς μοναχοὺς τοῦ Θαβώρ. Καὶ ὅμως μᾶς τὴ ζηλεύουνε... Τόρα, ἂν ἀληθινὰ ἦρθαν αὐτὰ τὰ ρούβλια καὶ ἀπό ποῦ καὶ γιὰ ποιὸ σκοπό, κανεὶς ἀπὸ τοὺς τόσους καλαμαράδες μας δὲν τὸ συζήτησε ἀκόμη. Οὔτε ἀπὸ τοὺς μύριους χάχηδες ποῦ ψιλοκοσκινίζουν κάθε συμφεροντάκι τους ἔκατσε νὰ τὸ ἐξετάσῃ. Τὸ κατάπιε καὶ τὸ ξαναλέει σαν σκολειταρούδι τὸ μάθημά του.

Ἐγὼ βέβαια δὲ θὰ ἰσχυρισθῶ ποτὲ πῶς οἱ καταραμένοι αὐτοὶ μαλλιαροὶ ἔχουνε τὸν ἴδιον πατριωτισμὸ μὲ τὸν κ. τάδε καὶ μὲ τὸν κ. δεῖνα. Ψυχὴ θὰ παραδώσω μιὰ ἡμέρα καὶ δὲ θὰ τὴν φορτώσω μὲ τέτοιο ἁμάρτημα. Μὰ θὰ τρανολαλήσω ἐδῶ πῶς ἂν ἡ Ρωσσία ἐξόδευε τὰ ρούβλια της γιὰ νὰ κάνουν οἱ μαλλιαροὶ ὅ,τι κάνουν, εἶναι ἄσφαλτα ὁ μεγαλείτερος καλοθελητής μας. Δὲν ζητεῖ νὰ κάμῃ παρὰ ἐκεῖνο ποῦ ἔπρεπε νὰ ἔχῃ κάμῃ μιὰ πατριωτικὴ καὶ ἀληθινα ἐθνικὴ Κυβέρνηση. Καὶ ἂν εἶναι ὁρισμένο να ζήσῃ αὐτὸ τὸ κράτος, θα τὸ κάμῃ μόνη της μίαν ἡμέρα. Δηλαδὴ να φωτίσῃ τὸ λαό μας· να τὸν ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὶς ἀλυσσίδες τοῦ δασκαλισμοῦ· να τοῦ ἀποδώσῃ τὴ γλῶσσα του, τα ἐθνικά του ὄνειρα, τὶς ἁγνὲς συνήθειες του. Ὅλα ὅσα τοῦ πῆρε καὶ τοῦ ἐπλαστόγραψε ἀπὸ πλανημένη καὶ ἄσοφη ἀντίληψη τόσα χρόνια. Να τὸν βάλῃ στὸν ἴσιο δρόμο, τὸν πλατύ, τὸ φυσικό του δρόμο καὶ νά τοῦ εἰπῇ «ἔμπρός, βάδιζε!» ἀντὶ ἕως τόρα ποῦ τοῦ φωνάζει «πίσω!» Ἂν τὸ κάνει αὐτὸ ἡ Ρωσσία χαρά σ' ἐμᾶς! Ὄχι να κόψῃ, παρά νά σφιχτοδέσῃ θέλει τὴν ἐθνική μας ἑνότητα. Γιατὶ ἂν τὴν ἔχουμε—καὶ βέβαια τὴν ἔχουμε αὐτὴν τὴν ἑνότητα—δεν εἶναι ὄχι ἀπὸ τὴ γλῶσσα τοῦ σχολείου παρά ἀπὸ τὴν ἄλλη, τὴ σπιτίσια, ποῦ κλεῖ μέσα της τὶς παροιμίες, τὶς παραδόσεις, τά μετωρίσματα, τοὺς πόθους καὶ τά ὄνειρα, ὅλη μας τὴ συνείδηση. Αὐτὴ εἶναι

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ „ΝΟΥΜΑ"

Γ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΣ

ποῦ μᾶς σφιχτοδένει ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη: τὸ Μωραΐτη μὲ τὸν Κρητικό, τὸ Ρουμελιώτη μὲ τὸν Τραπεζούντιο, τὸν Κυπριώτη μὲ τὸ Θεσσαλό. Ἐνῷ ἡ μούμια τόσα χρόνια δὲν κάνει ἄλλο παρά να ξεφτίζῃ καὶ να χαλᾷ κάθε μας δεσμὸ καὶ συγγένεια. Ἀλοίμονο ἂν ἔφτανε στὴν ἐποχή μας να γνωρίζονται οἱ συντοπίτες μόνον ἀπὸ τὴ φορεσιά! Καὶ τί ἄλλο εἶνε ἡ καθαρεύουσα παρα φορεσιά; Ἔνδυμα δηλαδὴ καὶ μάλιστα ἔνδυμα ἐπίσημο κατα τὸν κ. Μιστριώτη. Μα τὴ φορεσια εἴτε τὸ ἔνδυμα παλιώνει καὶ ἰὸ πετᾷς ὅποτε θέλεις· ἐνῷ τὴν ψυχή σου ὅπου κι ἂν σταθῇς, τὴν παίρνεις μαζὶ καὶ ἀπὸ κείνη δείχνεσαι στὸν κόσμο ποιὸς εἶσαι. Καὶ ψυχή μας εἶναι ἡ δημοτική· ἀπὸ κείνη γνωριζόμεθα συνατοί μας καὶ θα συμπολεμήσουμε μιά φορά καὶ θα πεθάνουμε για τὴ μεγάλη πατρίδα. Ὅλοι ἀνάκατα: ὁ Θεσσαλὸς μὲ τὸν Κυπριώτη, μὲ τὸ Ρουμελιώτη ὁ Τραπεζούντιος, ὁ Μωραΐτης μὲ τὸν Κρητικό, γιανα δειχθῇ ὁλοφάνερα ἡ ἐθνική μας ἑνότητα.

Μιὰ Δύναμη ὅμως ποῦ θέλει νὰ κάνει ἕνα τέτοιο καλό, δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἐχθρὸς παρὰ φίλος· ὄχι καταχτητὴς παρὰ σωτῆρας. Γιατὶ στὴν Ἱστορία ὅλων τῶν καιρῶν καὶ τῶν ἐθνῶν ὅλων δὲν ἐγνώρισα καταχτητή, ποῦ νὰ ἐπιδιώξῃ τὸ σκοπό του μὲ τὴ μόρφωση τοῦ λαοῦ, ἐκείνου ποῦ θέλει νὰ καταπατήσῃ. Τοὐναντίον μάλιστα· τὸν γνώρισα φωτοσβύστη· Σφαλεῖ τὰ σχολεῖα, καίει τὰ βιβλία του, παλουκώνε τοὺς δασκάλους του, μὲ κάθε τρόπο σβύνει κάθε τι ποῦ μπορεῖ νὰ τοῦ θυμίσῃ προγονικά του κατορθώ-ι ματα, περήφανες ἰδέες, παλληκαρίσια αἰσθήματα, ἐθνικὰ ὄνειρα. Θέλει νὰ τὸν κάμῃ χτῆνος γιὰ νὰ πατήσῃ εὔκολα στὸ σβέρκο του. Καὶ ὅμως οἱ πληρωμένοι αὐτοὶ μαλλιαροὶ φαίνεται πῶς ὅλως τὸ ἀντίθετο γυρεύουν. Ἀφοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ πάῃ ὁ λαὸς πρὸς τοὺς ἀρχαίους πᾶνε τοὺς ἀρχαίους πρὸς τὸ λαό. Πῶς; μεταφράζοντας τὰ βιβλία τους· μιλῶντας του τὴ γλῶσσα του. Καὶ μ' ἐκείνη βάζοντας στὴν ψυχή του τὰ παλληκαρίσια αἰσθήματα, τὶς περήφανες ἰδέες, τὰ κατορθώματα καὶ τὰ πλατυὰ ὄνειρα ἐκεινῶν. Γιὰ νὰ ζήσουν ἐκεῖνοι; Ὄχι γιὰ νὰ ξυπνήσῃ καὶ νὰ δοξασθῇ αὐτός· Να γνωρίσῃ ἐκείνους για να πάρῃ καὶ τὶς ἀρετές τους μαζὶ μὲ τὶς κακίες ποῦ ἐκληρονόμησε Να μάθῃ πῶς δὲν ἦσαν μόνον ἰδεολόγοι, ὅπως τοὺς ἔδειξε ὡς τόρα τὸ σχολεῖο παρά καὶ πραχτικοί· πῶς δὲν ἦσαν θεοὶ μόνον παρά καὶ ἄνθρωποι μὲ τοὺς ἀγῶνες καὶ τὶς ἀνάγκες τους· πῶς δὲν ἦσαν λογάδες παρα ἐργάτες τῆς ἰδέας ναί, μα καὶ τῆς ζωῆς. Ποιοὶ λοιπὸν εἶναι οἱ πονλημένοι, ποιοὶ ἀνοίγουν πλατύτατο τὸ δρόμο στὸν καταχτητή; Οἱ μαλλιαροὶ ποῦ θέλουνε νὰνοίξουν τά μάτια τοῦ λαοῦ, να τὸν κάμουν ἄνθρωπο τῆς σημερινῆς ἐποχῆς ἢ ὅλοι οἱ ἄλλοι: Ἐγώ, ἐσύ, ἕνας κύριος καθηγητής, ἕνας πρώην ὑπουργός, ἕνας δημοσιογράφος, ὁ δείνας καὶ ὁ τάδες ποῦ θέλουμε να βλέπη μόνον σκηνογραφήματα στὸ θέατρο καὶ λιβανίσματα στὴν ἐκκλησιά; Ποῖος τά παίρνει τα ρούβλια;

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πῶς δὲν τα πέρνει κανείς. Γιατὶ κανεὶς δὲν τα δίνει. Ἕνας καταχτητὴς, σάν θελήσει ἔχει πολλα μέσα για να κάμῃ τοὺς σκοπούς του. Τὴν ἀδυναμία μας, τὴ μωρία μας, τὴν ἀλαφρομυαλιά μας, τὴν ξιππασιά μας. Τα παχεια λόγια καὶ τὶς ἀχαμνὲς πράξεις μας. Τὴν ἀσέβεια στοῦ ἄλλου τὴ γνώμη καὶ τὴν προθυμία μας στὴν κακογλωσσιά. Ἐκεῖνα ἔφαγαν τοὺς ἀρχαίους· ἐκεῖνα εἶναι φόβος να φᾶνε κ' ἐμᾶς. Μά θά ἔχουμε καὶ τότε μιά παρηγοριά. Ποιά; Πῶς καὶ μὲ τὴ θανή δείξαμε ἄσφαλτα τὴν καταγωγή μας.

Πεθάναμε ὄχι ἀπὸ κακοκεφαλιά μας παρά ἀπὸ τὰ ξένα ρούβλια. Καὶ ὄχι σά ρωμηοί, σάν Ἕλληνες.

Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΧΩΡΙΑΤΙΣΣΑ

Σ τὴν Τριδεύγενη τοῦ Παλαμᾶ.

Ὁ γυιὸς τοῦ Βασιλιᾶ, ὁ μοναχογυιός, βγῆκε νὰ κυνηγήσῃ. Λαγοὺς κι' ἀλάφια δὲν ἀπάντησε. Τοῦ κυνηγιοῦ ὁ ἔρωτας τὸν ἔσυρε βαθιὰ μέσ' τὸ ρουμπνι. Κ' ἐκεῖ, σὲ βράχο ἀπάνου, ἀγνάντεψε μιὰ βοσκοπούλα καὶ μαγεμένος τὴν ἄκουσε νὰ παίζῃ τὴ φλογέρα.

Ὁλόγυρα 'σ τὸ βράχο ἔβοσκαν ἥμερα τ' ἀρνιά της. Ὁ νειός, κρυμμένος πολλὴν ὥρα, παραφύλαξε τῆς κόρης τὰ κινήματα. Κι' ὅσο βαστοῦσε τὸ τραγοῦδι, δὲν τόλμησε νὰ τῆς φανερωθῇ.

Γλυκὰ καὶ σιγαλὰ ἔσβυσε τῆς φλογέρας ὁ ἀχὸς 'σ τὴς ράχες γύρω. Ἡ κόρη ξέθαρρη ἀγκάλιασε μὲ τὴ ματιά της ὅλη τῆς φύσης τὴ ζωγραφιά. Ἔκαμε νὰ κατεβῇ ἀπὸ τὸ βράχο.

Τότε πρόβαλε τὸ Βασιλόπουλο κ' ἦρθε κοντὰ 'σ τὴν κόρη καὶ τῆς μίλησε. Κι' ὅσο νὰ τοῦ ἀποκριθῇ ἐκείνη, ἔμεινε γονατιστὸς μπροστά της.

— Ἔλα, τῆς εἶπε, πᾶμε 'σ τὴ χώρα νὰ σὲ κάμω βασίλισσα, γυναῖκα καὶ κυρά μου. Εἶμαι ὁ γυιὸς τοῦ Βασιλιά, ἐγώ. Κορώνα θὰ βάλω 'σ τὰ μαλλιά σου!

Ἡ κόρη φοβήθηκε. Ἄνοιξε τὰ χέρια σὰ φτεροῦγες ἄγριου περιστεριοῦ, ποῦ θέλει νὰ πετάξῃ. Ὁ νειὸς ὅμως κι' ἀγριεμένη κι' ἀνυπόταχτη τὴν κράτησε καλὰ 'σ τὴν ἀγκαλιά του. Μὲ τὰ χάδια τὴν κατασίγασε καὶ μὲ τὰ φιλιά του.

Ἄφησε ἡ κόρη τέλος κάθε ἀντίσταση. Ὅμως δὲν ἔπαψε τὰ κλάματα τὰ σιγαλόφωνα καὶ τὰ μουρμουρητά, ποῦ σπάραζαν τοῦ καλότυχου κυνηγοῦ τὰ στήθια. Ὁ νοῦς της κ' ἡ καρδιὰ τῆς βοσκοπούλας ἦταν 'σ τὸ κοπάδι της τ' ὀρφανεμένο, ποῦ τὴ φώναζε, καὶ 'σ τὴ ζωή της τὴν ἐλεύτερη, ποῦ τὴν ἀποζητοῦσε.

Γοργοὶ μαντατοφόροι ἔτρεξαν 'σ τὴ χώρα κ' ἔφεραν φορέματα βασιλικὰ γιὰ τὴ φτωχὴ νυφούλα. Κι' ἀφοῦ τὴν ἔντυσαν μ' αὐτά, κίνησε ἡ συνοδιὰ γιὰ τὸ παλάτι. Πόσο ὅμως ἄσκημα τῆς πήγαιναν τῆς κόρης τὰ πλούσια, τὰ χρυσόφορτα στολίσματα! Τὴν ἔβλεπε ὁ ἀγαπητικός της τώρα κι' ἀποροῦσε. Πειδμορφη τοῦ φαίνονταν βοσκοπούλα, παρὰ ρήγισσα περήφανη.

Μακρυά, ὄξω ἀπὸ τὴ χώρα, βγῆκε ὁ λαός, βγῆκε ὅλο τὸ παλάτι ν' ἀπαντήσουν τὴ νύφη καὶ τὸ γαμπρό. Ἔγερνε δειλή, δακρυσμένη ἡ νύφη καὶ προσκυνοῦσε, σὰ νύφη χωριάτισσα, καθέναν ποῦ τὴ χαιρετοῦσε. Προσκυνοῦσε τὸ λαό, προσκυνοῦσε τοῦ παλατιοῦ τοὺς δούλους. Λαὸς καὶ δοῦλοι γελοῦσαν μὲ τῆς νύφης τὸν παράξενο τὸν τρόπο. Κ' ἡ νύφη ὅλο ἔκλαιγε κι' ὅλο προσκυνοῦσε.

Ὁ Βασιλιᾶς ὅμως κ' ἡ Βασίλισσα, οἱ περήφανοι τόσα κι' ἀκατάδεχτοι, ποῦ βγῆκαν νὰ καλοδεχτοῦν τὴ διαλεχτὴ τοῦ γυιοῦ τους, δὲν ἤξεραν πῶς νὰ κρύψουν τὸ θυμό τους 'μπρὸς σὲ τέτοια νύφη. Ἀδέξια νύφη καὶ 'σ τὸ ντύσιμο καὶ 'σ τὸ περπάτημα, καὶ 'σ ὅλο της τὸ φέρσιμο χωριάτισσα κακομαθημένη. Κ' ἡ νύφη ὅλο ἔκλαιγε καὶ προσκυνοῦσε.

Ἔφτασαν 'σ τὸ παλάτι. Καθὼς ἀνέβαινε τὴ σκάλα ἡ μεγαλόπρεπη συνοδιά, ἡ νύφη πάτησε ἄξαφνα τῆς Βασίλισσας τὸ γαϊτανωτὸ φουστάνι καὶ τὸ ξήλωσε. Πῶς τὄκαμε ἡ καψερὴ νυφούλα τέτοιο κρῖμα φοβερό! Θύμωσε ἡ Βασίλισσα πολύ, ἀλλὰ δὲν εἶπε τίποτα. Κ' ἔκλαιγε πάντα ἡ νύφη ἡ ἄμοιρη. Κι' ὁ γαμπρὸς σιμά της δὲ μιλοῦσε, δὲν τολμοῦσε νὰ τὴν παρηγορήσῃ.

Μπαίνοντας 'σ τὴ σάλλα, ὅπου δυὸ θρόνοι χρυσοσκέπαστοι πρόσμεναν τὸ νιοταίριαστο ζευγάρι, πῶς ἔτρεμε ἡ νυφούλα ὁλόβολη, πῶς ἦταν χλωμή! Πῶς φαίνονταν ἄσκημη, ἀγνώριστη 'σ τὸν ἴδιον τὸν ἀγαπητικό της! Ἅμα ζύγωσε 'σ τὰ βελούδινα βασιλοσκάμνια, μὲ τὸ στανιὸ τὴν ἔκαμαν ν' ἀνεβῇ καὶ νὰ

ΣΠΥΡΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ

Ο ΠΕΡΙΑΛΓΗΣ ΚΛΕΩΝ

Τὸ συμπέρατμα εἶναι ὅτι ὁ κ. ποιητὴς ἀνήκει κι αὐτὸς «στὴ γενεὰ τῶν ἀομμάτων ραψωδῶν» πού, καθὼς λέγαμε παραπάνω, ἔζησε στὴν Ἑλλάδα «μεσούντος τοῦ δεκάτου ἑνάτου αἰώνος».

Ὕστερ' ἀπ' αὐτὸ τὸ συμπέρασμα εὔκολα μπορεῖ κανεὶς νὰ καταλάβει γιατὶ τὸ φτερό του τοῦ κόρακα τὸ λέει πυραυγές, δηλ. ὅτι ἔχει τῆς φωτιᾶς τὸ χρώμα στὸ στίχο

τοὺς πλοκάμους εἶχε
Πυραυγεὶς καὶ λείους ἄλλη ὡς τοῦ κόρακος πτερόν,
(Ἡ πριγκίπισσα)

Καὶ γιατὶ παίρνει, γιὰ νὰ συγκρίνει τὸ χρώμα τῶν ματιῶν, τοὺς μενεξέδες στὸν ἀκόλουθο στίχο ἀπὸ τὸ ἴδιο ποίημα

Τόμμα ταύτης ἡμιλλάτο πρὸς τὰ χρώματα τοῦ ἴου.

Κι ἀπ' ὅλα ὅσα εἴπαμε καταλαβαίνει κανεὶς ὅτι τίποτα εὐκολώτερο στὸν κ. ποιητὴ παρὰ νὰ γράφει στίχους σὰν τὸν ἀκόλουθο ποὔχουνε τὸ μεγάλο χάρισμα τίποτα νὰ μὴ λέεε

ὅπου πνεύματος ἐκλάμψεις ἀνεφλέγοντο καὶ νοῦ
(Ἡ πριγκίπισσα).

Γιὰ συλλογιστήτε ὅμως, τὶ μονότονο πρᾶμα θἄτανε μέσα στὸ ἴδιο ποίημα ὅλοι οἱ στίχοι τὸ ἴδιο χάρισμα νἔχουν, τὸ χάρισμα, νὰ πούμε, τοῦ τελευταίου αὐτοῦ στίχου ποὺ τώρα δὰ καμαρώσαμε. Ὅσο κι ἂν εἶσαν πρωτότυποι, νόστιμοι, διασκεδαστικοί, θεοπνευστικοί, ὀξωφρενικοί, Κλεωνικοὶ ἐπὶ τέλους, θὰ βαριόμαστε μολα ταύτα νὰ τοὺς διαβάζαμε. Γιατὶ τέτοιος εἶναι ὁ ἄνθρωπος· ὄχι μόνον ὁ ἄνθρωπος, τέτοια εἶναι ὅλη ἡ δημιουργία, τέτοιος εἶναι κι αὐτὸς ὁ Θεός. Μήπως θαρρεῖτε πῶς γι' ἄλλο λόγο δημιούργησε τὸν κόσμο, παρὰ γιατί, ἂν καὶ «αὔταρκες ζῶον» κατὰ τὸν Πλάτωνα, βαρέθηκε ὅμως τὴ μονοτονία τῆς μοναξιᾶς του; Κι ἀπὸ τὸ Θεὸ ὁ «κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν αὐτοῦ» πλασμένος ἄνθρωπος κληρονόμησε κι αὐτό του τὸ φυσικὸ νὰ βαριέται τὴ μονοτονία, καὶ νὰ γυρεύει πάντα κι ἀνήσυχα κι ἀχόρταστα τὴν ποικιλία, τὴ μεταβολή, τὸ καινούργιο. Κι αὐτὴ τῆς ἀλλαγῆς καὶ τῆς ποικιλίας ἡ ἐπιθυμιὰ καὶ ἡ δίψα εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς αἰτίες ποὺ ἡ εὐτυχία ἡ εὐδαιμονία, ἂς πούμε, πάντα ἐλλανικὸ θὰ μένει γιὰ τὸν ἄνθρωπο, πάντα δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος θὰ τὴν κυνηγάει, χωρὶς ποτε νὰ τὴν πιάσει, ὅσο καὶ γλήγορα κατόπι της νὰ τρέχει, ὅσο καὶ κοντά του νὰ τὴ βλέπει, σὰν τὸν Ἀχιλέα ποὺ ὅσο κι ἂν κοντοζύγευε τὴ χελώνα δὲ θὰ κατώρθωνε ποτὲ νὰ τὴ φτάσει.

Πολὺ σοφὰ λοιπὸν καὶ ψυχολογικὰ καὶ τεχνικὰ κ.τ.λ. ἔκανε ὁ κ. ποιητής, ποὺ σὰν τὸ Σοφοκλῆ κι αὐτὸς «εἰδὼς τἄ δέοντα πράττει», μόνο στὴ στιχουργία νὰ περιορίσει τὴ μονοτονία, μὲ διαφορετικὰ χαρίσματα προικίζοντας τοὺς στίχους στὸ νόημά τους. Εἴδαμε τὸν τελευταίο ἔνἄχει τὸ μεγάλο χάρισμα τίποτα νὰ μὴ λέει. Στὸ ἴδιο ποίημα βρίσκονται κι οἱ ἀκόλουθοι:

Καὶ τὸ μνήμα ὁ Ἀμλέτος παραιτῶν τῆς νέας κόρης
τῆς Ὀφελίας δηλ.
τοὺ πατρὸς τοὺς ἐστεμμένους δολοφόνους κρεουργεί!

ποὺ ὁ δεύτερος αὐτὸς ἔχει τὸ χάρισμα νὰ μὰς παρασταίνει τὸ Ἀμλέτο, σὰν κανένα κακούργο νὰ γιομίζει μαχαιριὲς τοὺ θείου του τὸ κορμί.

Ὕστερ' ἀπὸ τὸν Ἀμλέτο ἔρχεται τοὺ Ὀθέλλου ἡ σειρά. Ἂν ἐκείνος ἐκρεούργησε τὸ θειό του, αὐτὸς τὴ Δυσδαιμόνα τὴν ἐσκότωσε, πῶς νομίζετε; Μ' ἕναν τρόπο ποὺ θυμίζει τὰ ρόδα τοὺ Ἠλιογάβαλου. Ὁ Ὀθέλλος

τὴν ἀθῶαν Δυσδαιμόναν ἀναιρεῖ δι' ἀσπασμῶν!
(Πριγκίπισσα)

Ἀπὸ τὸν κόσμο τὸν ἐξωτερικὸ ἂν πᾶμε στὸν ἐσωτε-

μὴν καθίσῃ χαμηλά, 'σ τὸ πρῶτο σκαλοπάτι. Κι' ἀφοῦ τὴν ἔβαλαν 'σ τὸ λαμπερὸ θρονί της ἄψυχη, δὲν εἶχε ἡ ἄμοιρη νυφούλα θρονιαστῇ καλὰ καὶ γλίστρησε· κι' ἀπ' τὴν τρομάρα της μὴν πέσῃ, ἄδραξε τοῦ Βασιλιᾶ τὴν πολυτίμητη πατερίτσα καὶ τὴν ἔρριξε κάτου καὶ τὴν ἔσπασε! Κ' ἔκλαιγε, ἔκλαιγε σπαραχτικὰ ἡ ἄμοιρη νυφούλα. Τὸ τί ἔγεινε τότε μέσ' τὴ σάλλα κανένας δὲ φανταζεται.

Τέλος, μὲ πολλά, ἔφτασε τοῦ δείπνου ἡ ὥρα. Στρωμένα τὰ τραπέζια καὶ στολισμένα μ' ἀργυρόχρυσα πιᾶτα καὶ ποτήρια. Τὰ καντηλέρια καὶ λυχνάρια φέγγουν καὶ θαμπώνουν κάθε μάτι. Φέρνουν τὴ νύφη δακρυόλουστη, μὲ τὴν κορώνα 'σ τὰ μαλλιά, καὶ τὴν καλοκαθίζουν 'σ τὸ σκαμνί της. Κοντά της ἡ Βασιλισσα τὴν ὁδηγάει καὶ τὴν προσέχει. Τῆς βάνει 'σ τὸ χέρι τὸ κουτάλι. Κι' ὅλοι κυτάζουν ἀνήσυχοι τὴ νύφη.

Ἡ ἄμοιρη αὐτὴ δὲν ξέρει καλὰ ποῦ βρίσκεται. Τὰ φῶτα γύρω της χορεύουν σὰ νὰ τὴν περγελοῦν. Τὰ μάτια ποῦ τὴν ἀντικρύζουν, θαρρεῖ, φοβέρες τῆς λαλοῦν. Καὶ πῶς τρέμει τὴ Βασίλισσα πειὸ πολὺ ἀπ' ὅλους ἐκεῖ πέρα! Καὶ πῶς θἄθελε νὰ ζητήσῃ βοήθεια ἀπ' τὸ γαμπρό, ποῦ ἀντίκρυ της καθισμένος τὴ θωρεῖ βουβός, κουτός, χαζότερος κι' ἀπ' αὐτή!

Ὅλα τῆς φαίνονται σὰν ὄνειρο ψεύτικο, ὄνειρο κακό. Δυὸ κουδούνια 'σ τὰ μηλίγγια τους βροντοῦν βαθιά. Κι' ὁ κρότος τους ὅλο κι' ἀνεβαίνει. Θολώνουν τὰ μάτια της. Ἡ καρδιά της εἶν' ἕτοιμη νὰ σβύσῃ. Ἐνῷ μένει ἔτσι, μὲ τὸ κουτάλι τρεμάμενο 'σ τὸ χέρι, πάλι νοιώθει τὰ κλάματα νὰ ξεχειλίζουν καὶ νὰ τὴν τυφλώνουν. Γιὰ νὰ κρύψῃ τὴν ταραχή της κάνει νὰ πάρῃ μιὰ κουταλιὰ καὶ πλάφ! ἡ κορώνα τῆς πέφτει μέσ' τὴ σούπα! Πετιῶνται τὰ ζουμιὰ καὶ τῆς γιομίζουν τὸ νυφιάτικο. Κάνουν καὶ τῆς Βασίλισσας τὴ χρυσοκέντητη ποδιὰ σὲ κακό χάλι! Ταραχὴ ἀμολόγητη 'σ τὴ σάλλα τοῦ φαγιοῦ! Πετοῦν ὅλοι τὰ κουτάλια, τὰ περούνια νηστικοί! Σηκώνονται 'σ τὸ πόδι παλατιανοὶ καὶ καλεσμένοι! Θεριὸ μονάχο ὁ Βασιλιᾶς! Φεῖδι κολοβὸ ἡ Βασίλισσα! Δὲ βαστιέται αὐτὴ πειά, μέσ' τὸ θυμό της, καὶ τραβάει μιὰ καλὴ σφοντυλιὰ 'σ τὸ μάγουλο, τῆς νύφης! Καὶ κλαίει καὶ κλαίει ἡ νύφη.

— Δοῦλες, πᾶρτε την ἀπὸ 'δῶ τὴν ξανδιάντροπη! κράζει ὁ Βασιλιᾶς.

— 'Σ τὸ μαγεριὸ νὰ τὴν πᾶτε! Πιᾶτα νὰ πλένῃ! Αὐτὸ τῆς πρέπει καλύτερα! λέει ἡ πεθερὰ Βασίλισσα ἀγαναχτισμένη.

Σέρνουν οἱ δοῦλες μὲ χαρὲς καὶ γέλοια τὴ νύφη 'σ τὸ μαγερειό. Πιάνουν τὴν ξεγυμνώνουν ἀπὸ τὰ νυφικά. Τῆς παίρνουν τὰ χρυσάφια καὶ τὰ διαμαντικά. Τῆς δίνουν ἕνα φόρεμα μαγέρισσας τριμμένο καὶ τὴ βάνουν νὰ πλένῃ πιᾶτα. Καὶ κλαίει καὶ κλαίει ἡ φτωχούλα νύφη.

Ὅμως δὲν ξέρει μήτε πιᾶτα νὰ πλύνῃ ἡ ἄπραγη κ' ἡ ἄχαρη! Τὴν περγελοῦν οἱ δοῦλες τότε, τὴ βρίζουν, τὴ χτυποῦν. Κι' ἀπὸ τὸ μαγεριὸ τὴν κατεβάζουν 'σ τὴν αὐλή.

— Νά, τῆς λένε, χῆνες θὰ φυλᾷς. Αὐτείνη εἶν' ἡ δουλειά σου!

Καὶ κλαίει καὶ κλαίει ἡ κόρη. Ἔμεινε ἄϋπνη κ' ἔκλαψε κι' ἀναστέναξε ὅλη τὴ νύχτα. Τὴν αὐγή, πολὺ πρωί, ἔβγαλε τὶς χῆνες 'σ τὴ βοσκή. Ἀφοῦ τὶς ἔφερε ὄξω ἀπὸ τὴ χώρα, γύρισε κ' εἶδε ἂν τὴν ἀκολουθεῖ κανείς. Τότε παράτησε τὶς χῆνες κι' ἄρχισε νὰ τρέχῃ, νὰ πετάῃ κατὰ τὴν ἐξοχή. Καὶ χάθηκε μέσα 'σ τὸ δάσος.

Σὲ λίγες μέρες πῆγε καὶ πάλι τὸ Βασιλόπουλο 'σ τὸ κυνῆγι. Λυπημένο, θέλησε νὰ περάσῃ ἀπὸ 'κεῖ ποῦ εἶχ' εὕρῃ τὴν παρθένα. Ἀπὸ μακρυὰ ἦρθε νὰ τὸν ἀπαντήσῃ τὸ τραγοῦδι τὸ γνώριμο τῆς φλογέρας τῆς μαγικῆς. Κρυφτά, σὰν κλέφτης, σύρθηκε ὁ νειὸς ἀνάμεσα 'σ τὶς λοῦφες κ' ἦρθε πειὸ σιμὰ 'σ τὴν κόρη. Κ' ἔμεινε ἐκεῖ πεσμένος προύμυτα, κι' ἄκουγε μὲ καρδιοχτύπι τὸ τραγοῦδι. Κ' ἔβλεπε μὲ μάτια τεντωμένα τὴν κόρη τὴν ἀδικημένη, ποῦ δὲν ἔδειχνε νὰ θυμᾶται πειὰ τίποτ' ἀπὸ τὰ παθήματά της. Ἦταν μὲ τὴν ψυχή της ὅλη παραδομένη 'σ τῆς φλογέρας της τὸ λάλημα. Πῶς ἦταν ὄμορφη ἡ παρθένα πάλι! Πόσο κ' ἡ φύση ἀκόμα, ποῦ τὴν περικύκλωνε, φαίνονταν ταιριασμένη 'σ τὰ χαριτωμένα ἀχνάρια τοῦ κορμιοῦ της, ποῦ γράφονταν καθαρὰ 'σ τὸν ζάγναντον ἀγέρα! Ἦταν αὐτὴ ἡ βασίλισσα ἐκεῖ πέρα 'σ τὸ βασίλειο τὸ δικό της, ποῦ δὲν ἄξιζε κανένας θρόνος βασιλιᾶ ν' ἀντικρύσῃ τὸ θρόνο της.

Ἀφοῦ σώθηκε τὸ τραγοῦδι καὶ βράδυασε, ἔφυγε τὸ βασιλόπουλο ἥσυχα ὅπως εἶχ' ἔρθῃ. Κ' ἦταν ἡ ἀράδα του νὰ κλάψῃ τώρα! Ἔρχονταν συχνὰ ἀπὸ τότε καὶ χαίρονταν, ἀθώρητος, τὶς ὀμορφιὲς τῆς βοσκοπουλας. Κι' ἀντὶς ναύρῃ παρηγοριά, τὸν φλόγιζε ὁ πόνος του χειρότερα. Καὶ δὲν τολμοῦσε πειὰ νὰ βγῇ ποτὲ μπροστὰ 'σ τὴν κόρη καὶ νὰ τῆς μιλήσῃ. Κ' ὕστερα δὲν ξέρομε τί ἔγεινε!

20 τοῦ Νοέβρη 1903.

ΠΑΝΟΣ ΚΑΛΟΘΕΟΣ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Τρελλὸς (πιάνοντας τὸ ρολόι τοῦ φρενοκομείου). Δὲ μοῦ λές, κὺρ Γιάνη, εἶναι σωστὸ ἀφτὸ τὸ ρολόϊ;

Ἐπιστάτης. Σωστό, σωστό, ἄφισέ το.

Τρελλὸς (συλλογισμένος). Μὰ τότε, κὺρ Γιάνη, γιατὶ εἶναι ἐδῶ;

—

Μὲ ταξίματα ἔφκολα κάνεις φίλους, μὰ μ' ἔργα μοναχὰ τοὺς βαστᾷς.

—

Σοφία. Εἶδες, Ἑλένη, τί ἔγραφε ὁ «Νουμᾶς» τὶς προάλλες γιὰ τὰ φιλιά; Ἀλήθια τάχα μπορεῖς νὰ πιάσεις τίποτα μὲ φιλιά;

Ἑλένη. Ἴσως.... ἐγὼ τοὐλάχιστο μὲ φιλιὰ τὸν ἔπιασα τὸν ἄντρα μου.

—

Σοφία. Ἀκούω πῶς ἡ Ἀβροκόμη ἔχασε τὸν ἄντρα της.... καὶ τὸν ἀγαποῦσε τόσο! Πρέπει νὰ εἶναι ἀπαρηγόρητη.

Ἑλένη. Καλὲ τί ἀπαρηγόρητη! Ἀφτὴ ξαναπαντρέφτηκε. Καὶ μοῦ φαίνεται μάλιστα πῶς ἀπαρηγόρητος εἶναι ὁ ἄντρας της.

—

Ἕνας Βέλγος γιατρὸς βρῆκε τί φέρνει τὴ φαλάκρα Φαίνεται εἶναι ἡ κρεοφαγία. Συστήνοντας λοιπὸν ἀποχὴ ἀπὸ κρέας, καὶ μὲ τ,ιψίματα τῆς κεφαλῆς, φαίνεται πῶς πολλὲς φορὲς πρόλαβε τὸ κακὸ τοῦ νὰ προχωρήσῃ πολύ.

Τί ἀνάγκη ἔχεις Χατζίδακι! Βρέθηκε τὸ γιατρικό σου. Δὲν ἔχεις πιὰ παρὰ νὰ τρῶς πωρικὰ (προτιμῶντας τὰ σαπιολέμονα), ἀφοῦ τὸ τρίψιμο τῆς κασίδας σου σοῦ τὸ κάνει τόσο ταχτικὰ καὶ τόσο περίφημα ὁ «Νουμᾶς».

—

Ἄντρας. Τί 'ναι πάλ' ἐτοῦτο; Τὴν περασμένη ἑβδομάδα πλέρωσα ἕνα λογαριασμὸ τῆς μοδίστρας σου, καὶ νὰ πάλι ἕνας ἄλλος χοντρός.

Γυναίκα. Μὴν εἶσαι πάντα γκρινιάρης, καημένε Βλέπεις πῶς καλιτερέβει. Τὴν περασμένη βδομάδα ὁ λογαριασμὸς εἴτανε 1500 δραχμές, κι' ὁ σημερινός εἶνα μοναχὰ 1000.

—

Μαλλιαρός. Περίεργο! Μερικοὶ ἀντίθετοι τῆς δημοτικῆς εἶναι ἀπὸ τοὺς πιὸ ἀγράμματους τοῦ ἔθνους....

Ἀντιμαλλιαρός. Ἄρχισες πάλι τὶς ὑπερβολές σου. Λίγο λίγο θὰ γίνεις Δροσίνης.

Μαλλιαρός. Τί ὑπερβολές; Δὲ βλέπεις πῶς ὅλοι οἱ Ὑπουργοὶ τῆς Παιδείας εἶναι ἀντιδημοτικοί;

Ο ΡΕΦΕΝΕΣ

ρικὸ τὸν κόσμο, θὰ θαυμάσουμε τὸν ποιητὴ ποὺ ψυχολογεί, ὅπως καμαρώσαμε τὸν ποιητὴ ποὺ περιγράφει. Ὁ κοκκινόφτερος κόρακας, καὶ τοῦ κύγερινοῦ τὸ πρωινὸ βασίλεμα βρίσκουν ἐδῶ τὸ ταίρι τους στὸ μισοπεθαμένο μωρὸ παιδάκι ποὺ παρηγορεῖ τὴ μάνα του.

Ἰδὲ τὸ δείλαιον μικρόν! ἡμιθανὲς στηρίζει
εἰς τῆς μητρὸς τὸ πρόσωπον παραμυθίας βλέμμα
Καὶ μετὰ κόπου μειδιῶν τὸ ἔσχατον ἠρέμα!
Παραμυθίας!! καὶ στοργῆς ἐκφράσεις ψιθυρίζει!!
(Τὸ μειράκιον)

Τὸ μόνο ποὔχουμε νὰ παρατηρήσουμ' ἐδῶ εἶναι ὅτι ξέχασε ὁ κ. Κλ. Θεόπνευστος νὰ μὰς πεῖ καὶ «τὰς ἐκφράσεις τῆς παραμυθίας» ποὺ ψιθύριζε τὸ δείλαιον μικρόν, καὶ ποὺ θὰ εἶσαν, ὅπως φαίνεται, τίποτα λόγια παρηγορητικὰ γιὰ τὴν ἀθανασία τῆς ψυχῆς, γιὰ τὴν ξέχειλη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ μέγα του ἔλεος. Ἂς παρηγορηθοῦμε ὅμως κι ἐμεῖς γι' αὐτὴ τὴν παράλειψη τοῦ κ. Θεόπνευστου μὲ τὴ σκέψη ὅτι «τὸ τέλειον οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου» κι ἂς μείνουμ' εὐχαριστημένοι καὶ μὲ μόνον αὐτὰς τὰς παραμυθίας καὶ τὰ παραμύθια τοῦ κ. ποιητή. Ἐξὸν ἀπὸ τὸ μόνο ποὔχαμε νὰ παρατηρήσουμε στοὺς παραπάνω στίχους, ἔχουμε νὰ παρατηρήσουμε καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμα. Ὅτι, ἂν ἀπὸ τὶς σωστὲς περιγραφὲς τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου φτάσουν οἱ ἀπογόνοι μας στὸ συμπέρασμα, ὅτι ὁ κ. Κλέων ἀνήκει κι αὐτὸς στὴ γενεὰ τῶν ἀομμάτων ραψωδῶν ποὔζησε στὸ δέκατο ἕνατο αἰώνα ἀπὸ τὴ σωστὴ καὶ βαθειά του ψυχολογία θὰ συμπεράνουν ἀκόμα ὅτι «ὁ ἄμματος ραψῳδὸς Κλέων Θεόπνευστος εἶχε σβυστὰ καὶ τὴς συνείδησης τὰ μάτια».

Ἀφοὺ ὁ κ. ποιητὴς μ' ἕνα μωρὸ παιδὶ καὶ μισοπεθαμένο κατάφερε νὰ φτειάξει τοὺς οὖς ἔφθημεν ἰδόντες στίχους, φανταστῆτε τί στίχους μπορεῖ νὰ ποιήσῃ ἢ νὰ ποιήσηται μὲ δυὸ παιδιὰ κι ὄχι πιὰ μισοπεθαμένα μόνε πεθαμένα. Κι ἃ δὲν τὸ φαντάζεστε, ἰδέστε το τώρα τῶν στίχων τώνδε ἀκούοντες:

. . . . . καὶ τονθορύζων
ἀπήλθεν εἶτα ἱερεὺς ἀποκομίζων
φορεῖον πλῆρες νεκρανθέμων ὧν τὸ μεῖζον
εἶχε χρυσοῦς βοστρύχους πέριξ τῶ κροτάφων.
(Ἐφιάλτης)

Τὸ «πλῆρες νεκρανθέμων φορεῖον» εἶναι ἡ κάσα ἡ νεκρικὴ ποὔχε μέσα τὰ ΔΥΟ μικρὰ παιδάκια, ὧν τὸ μεῖζον εἶχε χρυσοῦς βοστρύχους πέριξ τῶν κροτάφων!!!!!!! Καταλαβαρδίγκος;

Ἀφοὺ ἡ μελέτη μου, τἄρθρο μου, ἡ κριτική μου — δὲν ξέρω κι ἐγὼ πῶς νὰ τὴν πῶ τὴν ἐπιφυλλίδα μου — εἶχε προοίμιο, πρέπει νἄχει κ' ἐπίλογο. Ἀλλὰ τὶ νὰ βάλω ἐπιλόγου δίκην;

Καθὼς ποίησιν χειρὼν Θεοῦ ἀγγέλει τὸ στερέωμα, ἔτσι κ' οἱ στίχοι ποὺ εἴδατε τὴν τῶν Ἀλγέων μονονουχὶ φωνὴν ἀφιέντες διηγοῦνται κ' ἐξαγγέλουσι ποίησιν. Οἱ ποίησιν δὲ μόνο θὰ ἔδειχνα ἂν ἔδινα περσότερη σημασία στὴν ἀδύναμη μου φωνὴ παρὰ στὴν ἄφωνή τους εὐγλωττία. Τοιγαροῦν σιγῶ, τοῖς τῶν προγόνων ῥήμασι πειθόμενος «ἢ σιγὰν ἢ κρείττον τι σιγῆς λέγειν» πρᾶμα ποὺ δὲν κάνει κι ὁ κ. Ραγκαβῆς μόνο κάθεται γράφει ἄρθρα γλωσσικὰ ὅ που λέει ἐὐκολονόητο τὸν Ὅμηρο καὶ «εἰς τοὺς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως λαχόντας» καὶ «διαπρεπῆ καθηγητὴ» τὸν κ. Μιστριώτη, καὶ τἄρθρα αὐτὰ τά γράφει γιὰ νὰ φωτίσει ὅπως ὁ ἴδιος λέει, τὸ Γερμανικὸ κοινό, καὶ βρίσκονται μάλιστα καὶ μερικοὶ ποὺ τὰ μεταφράζουν γιὰ νὰ μὴ μείνει ἀφώτιστο καὶ τὸ Ρωμαίικο σὰ νὰ μὴν ἔφταναν γιὰ νὰ τὸ φωτίσουν τοὺ «διαπρεπῆ καθηγητὴ» τἄρθρα, κ οἱ ἄναρθροι λόγοι.

Θἄβαζα ἐδὼ τὴν ὑπογραφή μου, ἂν δὲ θυμόμουν αὐτὴ τὴ στιγμὴ τὸν Πλάτωνα, τὸν πρόγονο τοῦ κ. Ραγκαβῆ. Ὁ ὀνειροπόλος φιλόσοφος, καθὼς μὰς λέει ὁ βιογράφος του Ὀλυμπιόδωρος πρὶν ἀρχίσει νὰ ὀνειρεύεται «ἐποίησε καὶ τραγικὰ ποιήματα καὶ διθυραμβικὰ καὶ ἄλλα τινά, ἅπερ πάντα κατέκαυσε τῆς Σωκράτους πειραθεὶς διατριβῆς εἰπών τι τοιοῦτον ἔπος.

Ἥφαιστε πρόμολ' ὧδε. Πλάτων νύ τι σεῖο χατίζει

Τ Ε Λ Ο Σ

ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΟ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΑ

ΣΤΟ ΛΟΓΓΟ ΠΕΡΑ

Πλάκωσε τὸ χινόπωρο. Πέρασε κι' αὐτό.

Ἦλθε ὁ χειμῶνας. Νέκρα κ' ἡσυχία.

Βλέπεις τὸν οὐρανὸ καὶ τρομάζεις. Φορτωμένος ἀγέρα, βροχή, σύννεφα κι' ἀντάρα σὲ θωρεῖ ἄγριος, φοβερός, σὰ σνοιχειὸ ποῦ εἶναι καὶ πέρα ἡ μαύρη θάλασσα θολωμένη κι' ἀφρισμένη πετάει στὸ γιαλὸ ἀφροὺς καὶ φύκια σὰν ἄγριο χαιρέτισμα. Ὁλόγυρα ὁ ἀγέρας περήφανος, δυνατός, ἀκίνητος σὲ σφίγγει σὲ δένει καὶ σὲ τρομάζει.

Εἶναι χειμῶνας. Τὰ βουνὰ νυφιάτικα ντυμένα ἀσπρομαυρίζουν καὶ γυαλίζουν ἀνάμεσα στὴν καταχνιὰ τῆς αὐγούλας. Τὰ δέντρα β υτζουν καὶ χτυπιόνται σὰ δρακόντοι, κλῶνος μὲ κλῶνο, ἐνῶ πρῶτα μὲ τὸ πρωϊνὸ φύσημα τἀγέρα χαιρετιόνταν γλυκά, σιγὰ καὶ ἥσυχα μ' ἕνα τρυφερὸ ψιθύρισμα. Ἡ γῆς δροσερή, δροσερὴ σκεπάζει τὴ γύμνια της μὲ λίγο τρυφερὸ χορτάρι ποῦνε κι' αὐτὸ παχνισμένο καὶ παγωμένο....

Τώρα δὲ σοῦ πλακώνει τὴν καρδιὰ μιὰ ἀόρατη πλάκα;

Δὲν σοῦ πλακώνει τὸ στῆθος καὶ δὲν σοῦ σφίγγει τὸ λαιμὸ ἕνα χέρι μυστικό, ὅταν ὁ νοῦς ὡρολογιέται τὰ παλιὰ τῆς ἀγάπης παραμύθια;

Ἄκου τὸ σήμαντρο τοῦ ἐρημοκλησοῦ ποῦ ἀπ' τὸ βουνὸ σημαίνει καὶ κράζει τοὺς πιστοὺς στὴ λειτουργία. Ἔλα νὰ πᾶμε πέρα, πέρα στὸ λόγγο γιὰ νὰ διῆς τὴ δόξα τῆς φύσης, καὶ γιὰ νὰ βάλῃς στὴν καρδιά σου τὸ μελαγχολικό, τὸ ψυχρό, τὸ σεβαρὸ χαιρέτισμα τοῦ χειμῶνα.

Ἔλα νὰ διῆς τὴν ἐλιὰ μὲ τὰ φύλλα της τ' ἀσημένια, τὰ πρασινωπά, τὴν εὐλογημένη καὶ τιμημένη ἐλιὰ ποῦ περήφανη καὶ θεόρατη μαυρολογάει καὶ παίζει μὲ τὰ μαῦρα τὰ μύρια σπυριά της.

Καὶ πέρα κεῖ νὰ ξανοίξῃς τὸ μικρὸ τὸ μαλακὸ μανιτάρι ποῦ σὰν λουλοῦδι, σὰν κρίνος, ἀσπρίζει καὶ γυαλίζει κρυμμένο στὰ χορτάρια καὶ στὶς ριζημιὲς ἀδελφωμένο μὲ τὴν εὐωδιασμένη μυρσίνα, μὲ τὸ πρινάρι, μὲ τὸ σχίνο καὶ τὸ θυμάρι. Ἔλα στὸ λόγγο νὰ δῆς πῶς κοκκινίζει σὰν χεῖλι παρθενικὸ στὰ κλαριὰ τῆς κουμαριᾶς τὸ κόκκινο τὸ δροσερὸ κούμαρο κι' ἀνάμεσα στὰ κλαριά του νὰ παίζουν καὶ νὰ πηδοῦν, νὰ φτιάνουν τοὺς γάμους των κοπάδια ἀπὸ κίχλες, κοτσύφια, καλογιάνοι μ' αὐτὸ τὸ γλυκό, τὸ μελωδικὸ κελάδημά τους, ποῦ σὰν εἶσαι μπλεγμένος στὸ σάβανο τῆς μελαγχολιᾶς καὶ ἀπελπισίας σοῦ δίνουν κάποια ζωὴ καὶ ψυχή.

Πόσο εὔμορφο, πόσο οὐράνιο εἶναι τὸ κελάδημά τους. Σοῦ σηκώνει τὶς τρίχες τῶν μαλλιῶν, ὅταν ὁ ἥλιος στέκεται μεσουρανῆς ἢ πηγαίνει στὴ δύση του καὶ πέρα τὰ βουνὰ προβάλλουν χιονισμένα, κ' ἡ φύση σοβαρὴ σοβαρὴ σοῦ μιλάει μὲ τὴν πρασινάδα καὶ σὲ χαιρετᾷ μὲ τὸ ἄγριο μούγγρισμα τῶν δεντριῶν καὶ σοῦ στέλνει καὶ σοῦ τυπώνει στὴν καρδιὰ καὶ στὸ νοῦ κάποιο τρυφερὸ καὶ ὑπεράνθρωπο χαιρετισμα ἀπὸ τὶς μελωδίες ποῦ φτιάνουν οἱ κίχλες, τὰ κοτσύφια κ' οἱ καλόγιανοι στ' ἀνθισμένα θρούμπια καὶ στὶς μυρσίνες πέρα βαθιὰ στὴν κρύα ἐρημιὰ τοῦ λόγγου.

Κέρκυρα, 1903. ΗΛΙΑΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
δημοδιδάσκαλος

ΕΝΑΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΜΑΣ

Παιδάκι δεκάξη χρονῶν καὶ μαθητὴς τοῦ Γυμνασίου ἀκόμα. Καὶ γράφει στίχους. Αὐτὸς εἶναι ὁ Ρῶμος ὁ Φιλύρας. Στίχους του πρωτοδημοσίευσε στὸν «Νουμᾶ», ἐδῶ κ' ἕξη μῆνες, στὸ 51 φύλλο, μὲ τὸν γενικὸ τίτλο: «Ροδόφυλλα». Κάτι βρήκαμε μέσα σ' αὐτούς· αὐτὸ τὸ κάτι ποῦ ζητάει κανένας ἀπὸ τὸν κάθε ποιητή, μικρὸ ἢ μεγάλο, καὶ ποῦ ὅλ' οἱ ποιηταί, ἢ τουλάχιστο ὅλοι ὅσοι θέλουν νὰ ποζάρουν γιὰ ποιηταὶ στὶς ἡμέρες μα, δὲν τὄχουν ἢ κι' ἂν τὄχουν δὲν κατορθώνουν καὶ νὰ μᾶς τὸ φανερώσουνε. Βλέπετε, μεγάλο ποιητὴ δὲν τὸ λέμε, ἂν καὶ ὕστερ' ἀπὸ ὅσα ἔγραψε στὰ τελευταῖα μεγάλα «Παναθήναια» ὁ μεγάλος κριτικὸς Ξενόπουλος γιὰ τὸν μεγάλο ποιητὴ Καβάφη, ἠμποροῦσε νὰ πῇ κανένας τὸν Φιλύρα, ποιητὴ μεγαλώτατο.

Τέλος πάντων, ἂς τὰ ποῦν ἄλλοι αὐτά. Ὁ «Νουμᾶς», ποῦ μονάχα δουλιὰ ἀγωνίζεται νὰ δείχνῃ, ὄχι δὲ καὶ μεγάλους ἄνδρες νὰ φαμπρικάρῃ καὶ νὰ τοὺς καθίζῃ στὸ σβέρκον τοῦ πολυβασανισμένου Ρωμέϊκου—σᾶν κακὰ σπυριά, σᾶν καλογέρους, νὰ ποῦμε—σᾶς παρουσιάζει σήμερα ἕναν μικρὸ ποιητή, τοὐλάχιστο στὰ χρόνια, κι' ἀφήνει τὴ κρίσι γιὰ τὴν ἀξία του σὲ λόγου σας. Ἂν ὁ Φιλύρας μεγαλώνοντας στὰ χρόνια, μεγαλώνει καὶ στὴν ἀξία, τόσο τὸ καλύτερο καὶ γι' αὐτὸν καὶ γιὰ τὸν «Νουμᾶ» ποῦ καμάρι του θὰ τὄχῃ γιατὶ ἄνοιξε κι' ἀνοίγει δρόμο στοὺς νέους ποὔχουν νὰ ποῦν κάτι, χωρὶς νὰ ξιππάζεται καὶ νὰ κυνηγάῃ, ὅπως δυστυχῶς κάνουν ὅλα τὰ περιοδικά μας κι' ὅλες οἱ ἐφημερίδες μας, μονάχα τὰ ρεκλαμοβερνικωμένα ὀνόματα ποῦ, τὰ περισσότερα, οἱ ἴδιοι οἱ κάτοχοί τους, μὲ τὰ ἴδια τὰ χέρια τους, ἐφρόντισαν καὶ νὰ τὰ βερνικώσουν.

ΝΕΑ ΖΩΗ

Στὸν Κωστῆ Παλαμᾶ

Τὴν πέτρα δὲν ἐσάλεψες μὲ τὸ λιγνό σου χέρι,
ποῦ τὴν πορτοῦλαν ἔφραξε μιᾶς ἀπαλοζωῆς,
καὶ δὲ μᾶς ἐφανέρωσες κάποιο καινούργιο ἀστέρι,
ὦ τοῦ βαθυοῦ ἐξερευνητή, ποῦ καὶ μυστήριαλεῖς;

—

Ἐσὺ δὲ μᾶς δασκάλεψες καὶ σὺ δὲ μᾶς ἐπῆρες,
μᾶς ἔφερες καὶ νιώσαμεν ἀπό μακριὰ τὰ χνῶτα
τῆς νειᾶς ζωῆς, ὑπέρκοσμη δὲ σοὔδωσαν οἱ μοῖρες
τὴ χάρη, καὶ δὲν ἔψαλλεν ἐσένα κἄθε νότα;

—

Καὶ 'σὰν τὴν πόρταν ἄνοιξες μᾶς συνεπῆραν μῦρα,
τ' ἀστέρι ἐφεγγοβόλησε 'στῆς νειᾶς ζωῆς τὰ χάη,
ζωὴ πανώρια ξάνοιξαν τὰ μάτια, καὶ μιὰ λύρα
βαθύφωνη ἐτόνισε τὸν ὕμνο τοῦ νέου Μάη.

ΑΠΟΛΛΩΝ

Πέρα 'στ' ἀκρωκεάνια, πρὸς τὴ δύση
τῶν βουνῶν καὶ τῶν κάμπων, πέρα καὶ περὶ πέρα,
ὁ Ἀπόλλων ζῇ 'σὲ ἱερὴν ἁρμονία,
ποῦ τὴ μηνάει καὶ τῆς Πυθίας ἡ ζάλη,
καὶ χρησμοὶ περιστέρια — 'στὸ ἱερὸ μεθῦσι,
πετᾶνε δρασκελῶντας τὰ θαλάσσια πλάτη,
τώρα ποῦ σβύνει ὁ ἥλιος 'σὲ μεθῦσι ὀργίων.

—

Χαρᾶς κ' εἰρήνης καὶ ἐλέους σημάδια,
'στὰ πάναγνα φτερά τους τ' ἅγιο φῶς φαντάζει
ποῦ τὸ σκορπᾶν σ' Ἀνατολὴ καὶ Δύση
'στῶν ἀνθρωπίνων θλίψεων τὰ σκοτάδια.
Ἔρχονται νὰ στερέψουν τῶν καημῶν τὰ δάκρυα
μεσ' 'στοῦ Καιροῦ τὴν καταχθόνια λύσσα.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Γλυκοχαράζει ὁ Ἀπρίλης μας 'στὶς αὐγινὲς κορφές.
καὶ τ' ἄνθινα τὰ κύματα ξεχύνουνται 'στὴν πλάση,
ροδοστεφάνια ὦ πλέξε σὺ ποῦ ὦς τὰ τώρα κλαῖς,
καὶ ἡ θλιμμένη σου ψυχὴ κἀποι' ἄλλα ἀνθούλια ἂς [μάσῃ:

—

Τὸ δάκρυ σου τὸ φλογερὸ θὲ νὰ γενῇ δροσιά,
'στοῦ στεφανιοῦ τὰ λούλουδα, νὰ 'σὲ νυφοστολίσῃ,
καὶ τῆς καρδούλας σου ὁ ἀχὸς σημάντρου ἀντιλαλιὰ
στὸ νυφικό, στὸ ρόδινο τῆς ζήσης μας μεθῦσι.

ΡΩΜΟΣ ΦΥΛΥΡΑΣ

ΗΛΙΑ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗ

5 Η ΖΩΗ ΜΑΣ Κ' Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΜΑΣ 5

Α'.

ΤΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΜΑΣ

Ἀπάνου σ' αὐτὴν εἶπα γιὰ τὸ ἀρνητικὸ ἔργο τῶν περιοδικῶν μας καὶ τὴν ἀφιλοσόφητη φιλολογία, ποῦ κλειοῦν μέσα στὶς σελίδες τους. Δὲ δείχτηκεν ὡς τώρα σ' αὐτὰ ἡ γενναία σκέψη, ποῦ θὰ ἦταν ἱκανὴ νὰ φέρει τὴν ἀληθινὴ ἀναμόρφωση στὴν πιὸ λεπτὴ καὶ πιὸ σπουδαία τῆς ζωῆς μας ἐκδήλωση κι' οὔτε ἀκούστηκε τὸ σάλπισμα, ποῦ θὰ διαλαλοῦσε τὸν σύνταχο ἐρχομό της, γιατὶ ἀκόμη δὲν ἀγκαλιάσαμε τὴν ἀλήθεια. Καὶ κοντὰ σ' αὐτὰ βλέπουμε πιὸ παραστατικὰ πόσο ἡ φιλολογία τῶν περιοδικῶν μας εἶναι ὅλη ἀπάνου—κάτου ἀδειανὴ ἀπὸ νοήματα, ποῦ δυναμόνουν τὸ πνεῦμα γιὰ νὰ ξέρει κατόπι νὰ κρίνει καὶ νὰ ξεχωρίζει τὸ τί θὰ τοῦ εἶναι χρήσιμο καὶ τὶ ὄχι. Φιλολογία τέτοια βέβαια δὲ μπορεῖ ποτὲς νὰ διαπλάσει ψυχὲς καὶ πνεύματα κοινωνίας, ποῦ περσότερο ἀπ' ὅλα ἔχει ἀνάγκη πνευματικῆς δύναμης. Τὴν ἠθική της ἐπίδραση τὴ βλέπουμε πολὺ καλὰ σ' ὅλες τῆς ζωῆς μας τὶς ἐκδήλωσες· στὴν πολιτική, στὴ δικαιοσύνη, στὴ θρησκεία παντοῦ οἱ ἴδιοι· ἐγωϊστές, χωρὶς εἰλικρίνεια, θέλουμε τὸ νόμο δοῦλο τῆς ὄρεξής μας, ἀνίδεοι τῆς βαθιᾶς ἐκείνης ἠθικῆς δύναμης, ποῦ κάνει ἕνα λαὸ νἄχει τὴ δική του κι' ἀτομικὴ περηφάνεια, τὸ ἐγὼ τῆς ἐθνικῆς συνείδησης, τὴ γνώση κατὰ ποῦ πρέπει νὰ βαδίσει γιὰ νὰ δείξει τὸ εἶναί του ἀκέριο καὶ στολισμένο μὲ τὰ φῶτα τῆς φιλοσοφημένης ζωῆς. Τέτοια πράματα ἡ φιλολογία μας δὲν τὰ πολυσκέφτηκε, γιατὶ δὲν τῆς ἦταν καὶ βολετὸ νὰ τὰ σκεφτεῖ, ἀφοῦ δείχνεται περσότερο μίμηση, παρὰ βγαλμένη ἀπὸ τὴν ἀλήθεια τῆς ζωῆς. Κι' ἂν σήμερα γίνουνται κάποιοι ἀγῶνες νὰ σταματήσει τὸ κακὸ καὶ νὰ γυρίσουμε στὴν πηγὴ τῆς ζωῆς, οἱ ἀγῶνες αὐτοὶ δὲ μπόρεσαν νὰ φτάσουν καὶ πολὺ στὴν ἐπιτυχία, γιατὶ τοὺς λείπει κεῖνο, ποῦ χρειάζουνταν περσότερο· ἡ φιλοσοφημένη ἐνέργεια. Τὸ τί θἄκανεν ἡ φιλολογία σὲ τόπο σὰν τὸ δικό μας τὸ ξέρουν πολὺ καλὰ ὅσοι πρόσεξαν στὸ ζήτημ' αὐτό· μ' ἀκόμη δὲ νοιώσαμε, πῶς φιλολογία, ποῦ δὲν προχωρεῖ ταιριαστὰ κι' ἀχώριστα μὲ τὴ φιλοσοφία τὴν ἀληθινὴ καὶ τὴ βγαλμένη ἀπὸ τὴ ζωή μας, δὲ μπορεῖ νὰ δημιουργήσε καὶ τίποτε ποῦ νἄχει ἠθικὴ ἐπίδραση.

* * *

Ὁ Ταίν, μιλῶντας γιὰ τὰ κριτικὰ καὶ ἱστορικὰ δακίμια τοῦ Μακώλαιϋ*, λέει, ὅτι «ἀγαπάει τὰ τέτοια βιβλία, γιατὶ πρῶτα-πρῶτα μπορεῖ κανένας ν' ἀφήσει τὸ βιβλίο στὶς εἴκοσι σελίδες, ν' ἀρχίσει ἀπὸ τὸ τέλος ἢ ἀπὸ τὴ μέση· δὲν εἶναι δοῦλος σ' αὐτὸ παρὰ κύριος· μπορεῖ νὰ τὸ διαβάσει σὰν ἐφημερίδα· δεύτερο γιατὶ ἔχουν ποικιλία· κι' αὐτὸ κάνει ἐντύπωση κι' ἀρέσει»· κ' ὕστερ' ἀπὸ μερικὰ ἄλλα λέει, πῶς «στὰ τέτοια βιβλία νοιώθουμε ἀπὸ προτήτερα τὸ τί θὰ μᾶς εἰπεῖ ὁ συγγραφέας..... μπαίνει κι' αὐτὸς στὴ σκέψη μας καὶ στὴ ζωή μας». Τὰ ἴδια μπορεῖ νὰ εἰπεῖ κανένας καὶ γιὰ τὰ περιοδικά, γιατὶ κι' αὐτὰ τὰ διαβάζει μὲ τὸν τρόπο, ποῦ λέει ὁ Ταίν, καὶ βρίσκει μέσα στὶς σελίδες τους, σὲ μεγαλείτερο βαθμὸ μάλιστα, τὴν ποικιλία, ποῦ κάνει ἐντύπωση κι' ἀρέσει· κι' ἀκόμη τὰ περιοδικὰ ὄχι μονάχα μπαίνουν στὴ σκέψη μα καὶ στὴ ζωή μας, παρὰ καὶ ζωγραφίζουν τὴ ζωή μας. Ὕστερ' ἀπ' αὐτὰ δὲν εἶναι καὶ πολὺ δύσκολο νὰ νοιώσει κανένας τί

* H. Tain «Histoire de la Litterature Anglaise Tom. V Chap III § 1.

Ο „ΝΟΥΜΑΣ„
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ
Μ' ΟΚΤΩ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ: Στὰ κιόσκια τῆς πλατείας Συντάγματος, Ὁμονοίας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιοδρόμου (Ὀφθαλμιατρεῖον), Σταθμοῦ Ὑπογείου σιδηροδρόμου (Ὁμόνοια).

Ὁ „ΝΟΥΜΑΣ" δέχεται ἀπὸ τὶς ἐπαρχίες καὶ τρίμηνους συνδρομητές, μὲ δυὸ δραχμὲς προπληρωτέες τὴν τριμηνία.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ
ΚΑΙ
ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Ἡ ΑΛΗΘΙΝΗ

νεοελληνικὴ εἶναι πολὺ ἀλλοιώτικη ἀπὸ τὴν κορακιστικὴ τῶν ἐφημερίδων. Ἔχει χάρι κι' ἀρχοντιά, ἔχει διαφανάδα καὶ ξαστεριά, ἔχει κίμπουτ «μουσική», μὰ πρῶτα πρῶτα ἔχει προσόντα δραματικὰ ἀνύπαρχτα σὲ καμμιὰ ἄλλη γλῶσσα».

Διαβάστε τὴ σημερινὴ στήλη μας τῶν «Νέων βιβλίων» γιὰ νὰ δῆτε καὶ τὰ ρέστα. Τὴ φορὰ αὐτὴ δὲν μιλάει κανένας ἀπὸ μᾶς τοὺς προδότες, τοὺς πουλημένους στὴν Πανσλαβιστικὴ ἑταιρία.. Μιλάει ξένος ἐπιστήμονας. Μιλάει ὁ Ἐγγλέζος καθηγητὴς κ. Rouse καὶ μιλάει ἀπὸ τὶς στῆλες ἐγγλέζικου περιοδικοῦ, τῆς «Classical Review» ποῦ θαρροῦμε πῶς ἔχει κάποια μεγαλύτερη ἀξία ἀπὸ τὰ «Πάτρια» τοῦ κ. Χατζιδάκι.

Κι' ὁ Ἐγγλέζος ἐπιστήμονας—ἀκοῦστε κ. Ὑπουργὲ τῆς Παιδείας!—φανερώνει τὴ λύπη του καὶ παραπονιέται πικρὰ ποῦ δὲν σπουδάζουν οἱ συμπατριῶτες του, οἱ ἔγγλέζοι δηλαδή, τὴν ζωντανή, τὴν ἐθνική μας γλῶσσα, ὅπως τὴν προσέχουν καὶ τὴ σπουδάζουν οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Γερμανοί.

Δὲ γελᾶτε; Μὰ σταθῆτε! Δὲν κλαῖτε, καλύτερα; Νὰ συμβουλεύουν ἐκεῖ, στὸν εὐλογημένο τόπο, οἱ καθηγηταί, ἐγγλέζοι καθηθηταί, τοὺς συμπατριῶτες τους νὰ προσέξουν στὴν νεοελληνικὴ γλῶσσα, νὰ τὴ σπουδάσουν, νὰ ἐντρυφήσουν στὶς ὀμορφιές της, νὰ θαυμάσουν τοὺς θησαυρούς της—κ' ἐδῶ οἱ σοφοὶ ξυλοσχῖσται τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου κ' οἱ κουφιοκέφαλοι τοῦ καθημερινοῦ τύπου ταμπουρλιέριδες νὰ τὴ βρίζουν καὶ νὰ τὴ περιφρονοῦν καὶ νὰ σηκώνουν μὲ τὶς ἀνόητες κι' ἀντεθνικὲς κραυγές τους ἕνα ἄμυαλο ὄχλο ἐναντίον της;

Γιὰ κλάματα κι' ὄχι γιὰ γέλοια εἴμαστε στ' ἀλήθεια. Τέτοιο κακό, τέτοιο ρεζίλεμα, τέτοιο καταχώνιασμα ποῦ τραβᾶμε σήμερα μεῖς μὲ τοὺς δαμοσιογράφους μας, δὲν τὰ τράβηξαν οἱ Ἀβδηρίτες τὸν παλιὸ καιρὸ μὲ τοὺς δικούς τους. Γιατὶ αὐτοὶ ἂν εἶχαν ἄλλους κορέους πολιτικοὺς καὶ κοινωνικούς, δὲν εἶχαν οὔτε Μιστριώτηδες οὔτε Κανελλίδηδες. Καὶ γι' αὐτὸ ὁ κόσμος σήμερα, ὁ ξένος κόσμος, σὰν γυρίζει τὰ μάτια του κατὰ μᾶς, γελάει περισσότερο μὲ τὰ Ρωμέϊκα καραγκιοζλήκια καὶ λιγότερο μὲ τ' Ἀβδηρίτικα.

Ο ΣΟΦΟΣ

ξυλοσχίστης τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, ὁ ἀπαίσιος ἄνθρωπος ποῦ κιρατοκύλισε τὸν κόσμο τὴν νύχτα τῆς 16 Νοεμβρίου, ὁ ποταπὸς γραμματοκάπηλος ποῦ ὑποχρεόνει τὰ κοριτσάκια τοῦ Ἀρσακείου νἀγοράζουν τοὺς μωρούς του λόγους, ποῦ τοὺς ἐκουρέλιασε στὸν «Νουμᾶ» (φύλλα 34, 35 καὶ 36) ὁ Σπύρος Ἀναστασιάδης, ἕνα παιδάκι τὸ ὁποῖο μόλις χτὲς βγῆκε ἀπὸ τὸ Γυμνάσιο—ὁ ἀπαίσιος λοιπὸν αὐτὸς σκχλάνθρωπος, ὁ καταλερώσας τὸ Πανεπιστήμιο μὲ τὰ ξερενοβολήματά του, μᾶς παρουσιάζεται σήμερα ὡς ἐθνομάρτυρας γιατὶ τὸν ἐκάλεσαν στὴν ἀνάκρισι νὰ δώση λόγο γιὰ τὶς ἀνοησίες ποῦ εἶπε καὶ γιὰ τοὺς φόνους ποῦ προκάλεσε τὴν ἀπαισία ἐκείνη νύχτα μὲ τοὺς φαρφαρονισμούς του καὶ μὲ τὶς φουσκαντεριές του τὶς ρητορικές.

Ἄσχημα, πολὺ ἄσχημα, ἔκανε ἡ Πολιτεία ποῦ πῆρε στὰ σοβαρὰ τὶς Μιστριώτικες ἀνοησίες καὶ λίγο νὰ τὸν κάνη ὄχι ἐθνομάρτυρα, ἀλλὰ σανίδα ποῦ θὰ πατοῦσε ἀπάνω του ὁ προστάτης του ὁ κ. Θεσμογιάννης, γιὰ ν' ἀναβῆ στὴν Ἀρχή. Ἄσχημα ἔκανε, τὸ ἐπαναλαμβάνομε, καὶ καλὰ θὰ κάνη νὰ σταματήση ἕως ἐδῶ καὶ νὰ μὴν ἀποτολμήση καὶ τὴν σύλληψί του.

Τέτοιους ἀνθρώπους δὲν τοὺς συλλαμβάνουν ἀλλοῦ. Τοὺς κλειοῦνε στὰ φρενοκομεῖα, ἀφοῦ δυστυχῶς ἡ δῆθεν φιλανθρωπία δὲν ἐπιτρέπει νὰ τοὺς κρεμοῦν ἀπὸ τὴ γλῶσσα σὲ χαπάκικο τσιγκέλι, ἢ νὰ τοὺς γδέρνουν τὴ βρωμόγλωσσα καὶ νὰ τοὺς τὴ τρίβουν μὲ ἀλάτι χοντρό.

ΕΝΑ ΔΩΡΟ

πρωτοχρονιάτικο θὰ κάμη ὁ «Νουμᾶς» στοὺς ἀναγνῶστες του: Τὸ ἀρχαῖο μυθιστόρημα τοῦ Λογγου «τὰ κατὰ Δάφνιν καὶ Χλόην» τὸ γεμᾶτο ποίησι καὶ δροσιὰ καὶ σπαρταριστὰ ἐπεισόδια, ποῦναι μεταφρασμένο σ' ὅλες τὶς ξένες γλῶσες καὶ ποῦ μονάχα στὴ δική μας τὴ γλῶσσα δὲν εἶχε μεταφρασθῆ.

Ἀπάνου σ' ἕνα χρόνο ὁ «Νουμᾶς» εὐτύχησε νὰ δώση στοὺς ἀναγνῶστες του δυὸ ἀρχαῖες ἐπιφυλλίδες: Τὸν «Τίμωνα» τοῦ Λουκιανοῦ καὶ τὸν «Κρίτωνα» τοῦ Πλάτωνα. Ἐξακολουθῶντας τὸν δρόμο του τὸν ἐθνικὸ ποῦχει χαράξει, νὰ μπολιάση δηλαδὴ τὴ σύχρονη σκέψι καὶ τὴ σύχρονη ζωὴ μὲ μπόλι ἀρχαῖο, εὐγενικό, καθάριο καὶ ζωογόνο, ἐγκαιριάζει τὶς ἐπιφυλλίδες τοῦ δευτέρου χρόνου του μὲ τὰθάνατο μυθιστόρημα τοῦ Λογγου, μεταφρασμένο στὴ ζωντανή μας γλῶσσα ἀπὸ τὸ συνεργάτη μας κ. Ἠλία Βουτιερίδη ποῦ ἔδειξε μὲ τὴν μετάφρασι τοῦ «Τίμωνα» πῶς κατέχει τὴν τέχνη ὄχι νὰ ζωντανεύη τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς, γιατὶ αὐτοὶ ζωντανοὶ κι' ἀθάνατοι θὰ μένουν πάντα, μὰ νὰ μᾶς τοὺς παρουσιάζη καὶ μὲ τὴν καινούρια φορεσιά τους, ἴδιους κι' ἀπαράλλαχτους ὅπως ἦσαν καὶ στὴν ἀρχαιότητα.

Τὸ μυθιστόρημα τοῦ Λόγγου θἀρχινήση ἀπὸ τὸ πρωτοχρονιάτικο φύλλο. Ὕστερ' ἀπὸ δυὸ τρία φύλλα ὁ Λογγος θὰ συντροφευτῆ κι' ἀπὸ μιὰ τραγωδία τοῦ Σοφοκλῆ. Γιὰ κείνους, τοὺς

μποροῦσαν νὰ κάνουν στὸν τόπο μας τὰ καλὰ περιοδικά, στὸν τόπο μας, ποῦ ἀκόμη δὲ ἔχει ὡρισμένη φιλολογία καὶ ποῦ δὲ συνήθισε νὰ δίνει στὰ βιβλία τὴν πρεπούμενη τιμή. Δὲν εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ νοιώσει κανένας πόσο μᾶς χρειάζουνται περιοδικὰ μὲ μέθοδο, ποῦ θὰ μᾶς δείχνουν ὅτι τοῦτο βγαίνει γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ καὶ τοῦτο γιὰ κεῖνο. Μὰ στὰ δικά μας, ὅ,τι δὲ βλέπουμε καθόλου εἶναι τὸ ποιός ὁ σκοπὸς ποῦ βγαίνουν. Καὶ πρέπει, κ' ἔχει ὅλο τὸ δίκιο νὰ ρωτήσει καθένας: γιὰ ποιὰ ἰδέα ἀγωνίζονται; ποιὰ εἶναι ἡ προσπάθειά τους γιὰ νὰ νικήσουν στὸν ἀγῶνα; μὲ ποιὸν τρόπο δείχνουν στοὺς ἀναγνῶστες τους, ὅτι ἡ ἀρχή τους εἶναι τούτη ἢ κείνη; Μὰ σ' ὅλες αὐτὲς τὶς ἐρώτησες μονάχη ἀπάντηση δίνεται τό, ὅτι τὰ περιοδικά μας δὲν πρωτοστατοῦν σὲ τίποτε, παρὰ ἀφίνουνται νὰ σέρνουνται ἀσυνείδητα μέσα στὸ ξετυλιγμα τῆς καθημερινῆς ζωῆς μας, δίχως ἀντίσταση καμιὰ καὶ δίχως τὴ θέληση νὰ σπρώξουν τὴ ζωὴ σὲ κάτι πιὸ ἰδανικὸ καὶ πιὸ ἐλεύτερο ἀπὸ τὸ ξερὸ πέρασμά της.

Δὲ μποροῦν νὰ κάνουν τὴν κοινωνία μας νὰ σκέφτεται. Εἶναι φανερό, πῶς καὶ τοῦ τόπου μας τὸ κοινό, ποῦ διαβάζει, ἔχει τὴν ἴδια μὲ τοὺς λαούς, ποῦ σ' ἄλλες χώρες ζοῦν, νευρικὴ ταραχὴ κι' ἀνησυχία νὰ τελειώνει γλήγορα ὅ,τι ἀρχίζει καὶ γιὰ τοῦτο, ὅταν δὲν ἔχει μπροστά του μυθιστορήματα, τ' ἀρέσει καλήτερα νὰ διαβάζει πράματα σύντομα κ' εὐκολοχώνευτα. Τέτοια εἶναι ἴσα μὲ σήμερα ἡ παιδαγώγησή του· τὴ σκέψη κι' ὅ,τι θὰ τὸ ἀνάγκαζε νὰ σκεφτεῖ, πάντα τὰ φοβήθηκεν· ἀπόφυγε κι' ἀποφεύγει νὰ ζητάει τὴν οὐσία στὸ βάθος τῆς ἰδέας καὶ νὰ τὴ βρίσκει ὕστερ' ἀπὸ γερὸ ξεψάχνισμα. Εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸ τῆς σημερινῆς μας κοινωνίας γνώρισμα. Καὶ μιὰ ἀπὸ τὶς σπουδαιότερες ἀφορμές, ὅλο τὸ ἀρνητικὸ ἔργο τῆς φιλολογίας τῶν περιοδικῶν μας, γιατὶ πῶς θέλετε νὰ δείξει ἕνα κοινὸ καὶ λίγο ἐνδιάφερο, γιὰ πράματα, ποῦ τὸ ἀφίνουν ἀναίσθητο, ποῦ δὲ μιλοῦν στὴν καρδιά του, ποῦ δὲν τοῦ λέν γιὰ αἴσθημα τίποτε;

Ι. Ἡ ἀταξία στὴν ὕλη τῶν φιλολογικῶν περιοδικῶν εἶναι μιὰ αἰτία, ποῦ τὰ κάνει νὰ ναυαγοῦν στὸ σκοπό τους. Στὰ δικά μας ἡ ἀταξία αὐτὴ δείχνεται σὲ μεγάλο βαθμό, μὰ ἴσως καὶ νὰ περνάει ἀπαρατήρητη, γιατὶ συφωνάει μὲ τὸ χαρακτήρα μας, ποῦ τὰ δέχεται ὅλα, χωρὶς καὶ νὰ πολυζητάει νὰ βρεῖ τὴν ἁρμονία σὲ κάθε πράξη κ' ἐνέργεια. Θορρῶ, πῶς τοῦτο ξηγιέται καλήτερα, ἂν προσέξουμε πιὸ βαθιὰ στὴ Νεοελληνικὴ ψυχή. Ὁ τρόπος ὅλης τῆς ζωῆς μας, τῆς ἐθνικῆς κὰι ἀτομικῆς, εἶναι περσότερο δημοκρατικός—καὶ σ' αὐτὸ μποροῦμε νὰ βροῦμε τὸ νόμο τῆς κληρονομικότητας— καὶ τὸ πνέμα μας, παίρνοντας φυσικὰ τέτοια διάπλαση, εἶναι ἕτοιμο νὰ δέχεται τὸ καθετί, ποῦ τοῦ παρουσιάζουν, ἀνεξέταστα, μὲ τὸν ἐνθουσιασμὸ τῆς στιγμῆς, χωρὶς τὴ δύναμη τῆς ἀντίστασης· μὰ ὕστερα ἀκολουθῶντας πάλε τοὺς ἀνίκητους ψυχολογικοὺς νόμους, τοὺς νόμους τῆς ζήτησης καὶ τῆς γνώσης, ἀρχίζει νὰ κρίνει καὶ νὰ ξετάζει· καὶ τότες φανερόνεται ὅλη του ἡ δημοκρατικὴ οὐσία, γιατί, νομίζοντας, ὅτι ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ εἶναι σ' ὅλα μέσα, τὶς πιὸ πολλὲς φορὲς δὲ δέχεται τίποτε ἀπ' ὅσα τοῦ παρουσίασαν, ἐπειδὴ κοντὰ στἄλλα τοῦ λείπει κ' ἡ δύναμη τῆς σκέψης, δὲν ἔχει τὴ συνήθεια νὰ σκέφτεται καὶ νὰ κρίνει κατόπι καθαρά. Οἱ ἰδέες εἶναι καὶ μένουν ἀκανόνιστες σ' αὐτὸ καὶ μὲ τέτοιο τρόπο τὶς δέχεται ἡ ψυχή μας. Ἡ ἀταξία βασιλεύει στὴ Νεοελληνικὴ ψυχὴ καὶ τὸ νόμο τῆς ἁρμονίας τὸν φοβᾶται, μπορεῖ νὰ εἰπεῖ κανένας, πρᾶμα, ποῦ δείχνεται στὸ καθημερνὸ ξετύλιγμα τῆς ζωῆς μας ἀπὸ τὴν πεζότερη ἐκδήλωση ὡς στὸ φανέρωμα τῆς ζωῆς στὸν κόσμο τῆς ἰδέας καὶ τῆς φαντασίας. Ὅταν τέτοια εἶναι ἡ καθολικὴ μορφή της καὶ τὸ ἔργον ἐκείνων, ποῦ θέλουν νὰ μιλήσουν ἢ νὰ σιμώσουν πρὸς αὐτή, δὲ μπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι ἄταχτο στὴ βάση του καὶ στὸ δρόμο, ποῦ θὰ τραβήξει. Κι' ἀφοῦ οἱ ἐκδότες καὶ διευθυντὲς τῶν Ἑλληνικῶν περιοδικῶν εἶναι καὶ αὐτοὶ Ἕλληνες καὶ ζοῦν μέσα στὴν Ἑλλάδα, μ' ὅλη τους τὴν πνεματικὴ —ὅποια κι' ἂν εἶναι— σχέση μὲ τὶς ἄλλες χῶρες, στὸ μερικὸ ἔργο τους θἄδειχναν τὸ σημερνὸ γνώρισμα τῆς φυλῆς τους· δηλ. τὴν ἀταξία καὶ τὴ δημοκρατικὴ ψυχή τους. Τὸ ἔργο τους δὲν ἔχει ἁρμονία, δὲν εἶναι ἀγῶνας ποῦ μπορεῖ νὰ κά

λίγους μὰ ἐκλεχτούς, ποῦ μποροῦν νὰ νοιώσουν καὶ νὰ ἐχτιμήσουν τέτοια πράγματα, τὰ δυὸ αὐτὰ ἐκλεκτὰ ἔργα εἶναι δυὸ ἄριστοι οἰωνοὶ γιὰ τὸ δεύτερο χρόνο τοῦ «Νουμᾶ».

ΑΠΟ ΟΛΗ

τὴ φασαρία ποῦ σήκωσαν οἱ Πειραιῶτες γιὰ τὸν καινούργιο Δήμαρχό τους, ἂν πρέπῃ δηλαδὴ νὰ ἐπικυρωθῇ ἢ ὄχι ἡ ἐκλογή του, ἀφοῦ εἶναι φυγόστρατος κι' ἀφοῦ ὁ Νόμος ἀπαγορεύει στοὺς τέτοιους νὰ ἐκλέγουνται εἴτε δήμαρχοι, εἴτε βουλευταὶ —ἀπ' ὅλη αὐτὴ τὴ φασαρία ποῦ ἐνδιαφέρει μονάχα τοὺς Πειραιῶτες, ἕνα μονάχα, γενικωτέρου κάπως ἐνδιαφέροντος, μᾶς ἔκανε μεγαλύτερη ἐντύπωσι.

Ὁ κ. Δαμαλᾶς ἀπὸ εἴκοσι, τριάντα χρόνια σχεδόν, ἦταν φυγόστρατος καὶ συνεπῶς κατὰ τὴν ὑπηρεσιακὴ φρασεολογία, «κατεζητεῖτο ὡς τοιοῦτος». Κι' ὅμως ἡ ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν ἐφανέρωνε μ' ἕνα ἔγγραφό της, τὸ ὁποῖον κ' ἐδημοσιεύθηκε, πῶς ὁ κ. Δαμαλᾶς πλήρωσε στὶς 16 Δεκεμβρίου 1903 τὸ νόμιμο ἀντισήκωμα καὶ πρέπει νὰ παύσῃ πᾶσα κατ' αὐτοῦ ἀναζήτησις.

Καταλάβατε τί συμβαίνει; Ἡ ὑπηρεσία καταζητοῦσε τριάντα ὁλόκληρα χρόνια στὸν κ. Δαμαλᾶ καὶ δὲν τὸν εὕρισκε. Καὶ δὲν θὰ τὸν εὕρισκε ποτέ, ἂν ὁ κ. Δαμαλᾶς δὲν ἔβγαινε Δήμαρχος κι' ἂν οἱ ἀντίθετοί του δὲν ζητοῦσαν τὴν ἀκύρωσι τῆς ἐκλογῆς του γιὰ τὴν αἰτία τῆς φυγοστρατίας του.

Αὐτὸ καλεῖται Ρωμαΐκο, καὶ νὰ μᾶς συμπαθᾶτε!

Η ΜΩΡΑ

ἐπίθεσι ποῦ γίνεται ἀπὸ μερικὲς ἐφημερίδες ἐναντίον τοῦ Μαίτερλιγκ καὶ τοῦ Ἀνατὸλ Φράνς, παρακίνησε τὸν κ. Ν. Ἐπ. νὰ δημοσιεύσῃ ἕνα ἄρθρο δικανικώτατο πρὸς ὑπεράσπισι τῶν ἀδίκως ὑβριζομένων ἀλλοεθνῶν αὐτῶν κυρίων.

Ὁ κ. Ν. Ἐπ., ὡς γνωστόν, ἔχει λάβει ὑπὸ τὴν προστασίαν του ὅλη τὴν Γαλλικὴ φιλολογία καὶ ἰδιαίτατα τὸν κ. Φράνς. Ἠθέλαμε ὅμως νὰ ξέρουμε ἂν ἀνταποδίδῃ καὶ ὁ εὐγενὴς Γαλάτης τὰ ἴσα στὸν συνήγορόν του καὶ ἂν ἀναλαμβάνῃ τὴν ὑπεράσπισίν του στὰ Γαλλικὰ φύλλα, ὅταν τὸν κουρελιάζουν, τὸν συνήγορο, κἄποτε ἐδῶ τὰ ἑλληνικὰ φύλλα.

Ἡ ἀπορία μας εἶναι δικαιολογημένη, ἀφοῦ δὲν ἐδημοσιεύθηκε ποτὲ κανένα ἐπίσημο ἔγγραφο ποῦ νὰ μᾶς φανερόνει ὅτι ἔχει συναχθῇ συνθήκη συμμαχίας κ' ἐπιμαχίας μεταξὺ τοῦ Ἀνατὸλ Φρὰνς καὶ τοῦ ἡμετέρου Ἀνατὸλ Γκρέκ.

ΣΥΝΑΞΑΡΙΑ ΑΓΙΟΝΟΡΕΙΤΙΚΑ

«Α'Ι' ΝΙΚΟΛΑΣ Ο ΣΤΡΕΙΔΑΣ»

Στὸ καιρὸ ποῦ βασίλευε Σουλεϊμάνης ὁ Κανουνῆς, δηλαδὴ ὁ Νομοθέτης, ὁ Σουλτάνος ἐκεῖνος ποῦ ἔδιωξε τοὺς Λατίνους ἀπὸ τὸ νησὶ τοῦ Κολοσσοῦ, μιὰ ἀρμάδα ἀπὸ Ἀλτζερίνους καὶ Μαροκηνοὺς ἔβαλε τὴ πλώρη της γιὰ τὸ κῆπο τῆς Παναγίας γιὰ τὸ τρόπαιο τῆς Ὀρθοδοξίας, γιὰ τὸ ἐμπόδιο τοῦ Ξέρξη, γιὰ τὸ καύχημα τῶν Μακεδόνων γιὰ τὸ φύλακα τοῦ ἐθνισμοῦ μας, γιὰ τὴν Ἀκτή, γιὰ τὸν Ἄθω τὸν Γίγαντα, γιὰ τὸ Ἁγιονόρος ποῦ ἀφῆκαν οἱ καλόγηροι μας νὰ τὸ κατήσουν οἱ Σόπιδες τῆς Βουλγαρίας οἱ Γουρουνοβοσκοὶ τῆς Σερβίας καὶ οἱ πολύμορφοι Χαχόλοι τῆς Ρουσσίας.

Πρῶτα πρῶτα οἱ βρωμεραῖς αὐταῖς Ἅρπυιαις, ἄραξαν στὸ Μοναστῆρι τοῦ Σφιγμένου καὶ ἀφοῦ τὸ καταρήμαξαν, πῆραν μὲ τὴ σειρὰ τὸ Βατοπαῖδι καὶ τὸν Παντοκράτορα καὶ ἔφθασαν ὕστερα στὸ Μοναστῆρι τοῦ Σταυρονικήτα ποῦ ἔχει γιὰ προστάτη του Ἅγιο τὸν Ἰωάννη τὸ Πρόδρομο τὸ Βαπτιστή.

Πρῶτα, πρῶτα ἔσφαξαν οἱ φονιάδες αὐτοῦ τοὺς καλογέρους τοῦ Μοναστηριοῦ, ὕστερα σοῦφρωσαν ὅ,τι καὶ ἂν βρῆκαν σὲ ἀσῆμι καὶ σὲ μάλαμα ἀρχιερατικά, πατερίτσαις, μίτραις καὶ ἐγκόλπια καὶ στὰ ὑστερνὰ ἀφοῦ ἔβγαλαν τὰ ἀσημώματα τῆς θαυματουργῆς τῆς εἰκόνας τοῦ Ἁγι-Νικόλα ἔρριξαν μὲ βλαστημιαῖς τὴν εἰκόνα τοῦ Μεγάλου Ἁγίου στὴ θάλασσα. Μὰ κεῖνος ποῦ σκόνει τὰ κύματα καὶ τὴ φουρτοῦνα τὴ κάμνει γαλήνη σήκωσε φοβερὰ φουσκοθαλασσιά, ἀέρα ποῦ ξερρίζωσε δένδρα καὶ βράχους, ἔσπασε τὴν ἀρμάδα τους σὰν σάπιαις κορφαὶς καὶ τοὺς ἔστειλε νὰ βροῦν τὸν πάτο τῆς θάλασσας. Ἐκεῖ ποῦ πνίγηκαν οἱ φονιάδες στὸν πάτο τῆς θάλασσας στέκουνταν ὁλόρθη ἡ θαυματουργὴ εἰκόνα καὶ εἶχε γιὰ Ἐκκλησιά της τὰ ἀρμυρὰ νερά, γιὰ προσκυνητές της δελφίνια γιὰ πολυελαίους καὶ λαμπάδαις ταῖς ἀκτῖναις τοῦ Ξανθομάλλη Ἥλιου καὶ τοῦ ντροπαλοῦ Φεγγαριοῦ, γιὰ λυχνάρια τὰ γλυκόφωτα ἀμέτρητα ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ, γιὰ πατερίτσα τὸ φοβερὸ καμάκι τοῦ Ποσειδῶνα, γιὰ μίτρα τὸ ἀφρόπλεκτο μυριοπετραδοστόλιδο στεφάνι τοῦ Πρωτέα, γιὰ κανδηλανάπταις Τρίτωνας, γιὰ μοναχοὺς Γοργόναις, γιὰ παππάδες Θαλασσοακτὰς καὶ γιὰ ψάλταις τὰ γκιόνια, γιὰ ἀρχιερατική του φορεσιὰ στρείδια καὶ κοχύλαις, μανδύα πλεγμένο ἀπὸ φύκια καὶ γιὰ φύλακά του τὰ ψάρια τῆς θάλασσας. Ὅλοι ξεχάσανε καὶ τὸ μοναστῆρι καὶ τὴν εἰκόνα· γὰ ὕστερα ἀπὸ καμμιὰ σαρανταριὰ χρόνια ὁ Πατριάρχης Ἱερεμίας πεσμένος ἀπὸ τὸ θρόνο τὸ Πατριαρχικὸ, φορτωμένος φλουρὶ καὶ ἄσπρα, κατέβηκε στὸ Ἁγιονόρος νὰ ἡσυχάσῃ καὶ ἀποφάσισε νὰ ξαναχτίσῃ καὶ τὸ Μοναστῆρι τοῦ Σταυρονικήτα ὅπως φαίνεται καὶ ἀπὸ τὰ γραμένα ἀπάνου ἀπὸ τὴ Μεγάλη Πόρτα.

Μιὰ βραδυὰ βλέπει ὁ Πατριάρχης καὶ οἱ καλόγεροι τοῦ Μοναστηριοῦ κοντὰ ἐκεῖ πάνω ἀπὸ τὴ θάλασσαν μιὰ κολώνα φεγγερὴ σὰν ἥλιος νὰ φέγγῃ· κατάλαβαν πῶς εἶναι θαυματουργὴ δουλειὰ μὰ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ νοιώσῃ τί νἆναι.

Ὁ Πατριάρχης τότε μ'ὅλα τὰ γεροντάματά του, ἀφοῦ πῆρε καὶ ἄλλους καλογέρους, τινάζεται σὲ μιὰ μεγάλη βάρκα, κάθεται πρῶτος στὸ κουπί, λάμνει σὰν παλληκάρι δεκοχτὼ χρονῶ, λάμνουν καὶ οἱ καλόγεροι καὶ λυγοῦν σὰν λυγαριῶς κλωνάρια τὰ κουπιὰ στὰ χέρια τους, φθάνουν στὴ κολώνα ποῦ ἔστραφτε, ἔλαμπε, ὀχτινοβολοῦσε σὰν καθαρὸ φῶς, σταυροκοπιοῦνται γονατίζουν, φωνάζουν «Κύριε ἐλέησον» βλέπουν πρὸς τὰ κάτω καὶ νὰ σου ἀναβαίνει μοναχό του ἕνα εἰκόνισμα τοῦ Ἁγι-Νικόλα μὲ ἕνα μεφάλο στρεῖδι σφηνωμένο στὸ σχισμένο μέτωπο τῆς εἰκόνας.

Μὲ λαχτάρα ὁ Πατριάρχης ἀγκάλιασε τὸ εἰκόνισμα τὸ ἐφίλησε ὁλόκαρδα, ὁλόψυχα καὶ μὲ μεγάλη λιτανεία θρόνιασε τὴν θαυματουργὴ εἰκόνα ποῦ τρέχει παντα ἅγιο μύρο καὶ χάρι θεικὴ εἰς τὸ τέμπλο τῆς Ἐκκλησιᾶς καὶ τὸ στρεῖδι ἔκρυψε ἀνάμεσα στὰ ἁγιολείψανα τοῦ Μοναστηριοῦ. Ὕστερα ἀπὸ χρόνια πολλὰ οἱ Ροῦσσοι ἔκλεψαν τὸ μισὸ τὸ στρεῖδι καὶ τὸ ἔκρυψαν εἰς τὸ θησαυροφυλάκι στὴν Πετρούπολι μαζῆ μὲ τὸ κλεμμένο κομμάτι τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ· τὸ ἄλλο μισὸ στρεῖδι βρίσκεται στὸ Μοναστῆρι ὡς σήμερα καὶ παρουσιάζεται εἰς τοὺς προσκυνητάδαις.

ΓΙΟΥΡΓΑΣ

Η ΣΟΦΙΑ

Πρόσωπα: Ὁ Διευθυντὴς τῶν «Καιρῶν» κι' ὁ συντάχτης -γραμματικός του.

(Μέσα στὸ γραφεῖο τοῦ διευθυντή).

Ὁ συντάχτης.—Ἤθελα, κύριε διευθυντά, νὰ γράψω σήμερα κάτι γιὰ τὴ γέννησι τοῦ Χριστοῦ· μήπως ἔχετε στὴ βιβλιοθήκη σας κανένα βιβλιο κατάλληλο γιὰ βοήθημα;

Ὁ διευθυντής.—Διάβολε! τί τὸ θέλεις τὸ βιβλίο! βιβλιοθήκη εἶναι τὸ κεφάλι μου. Λοιπὸν νὰ σοῦ εἰπῶ. Ὁ Χριστὸς γεννήθηκε στὸ ἕνα πρὸ Χριστοῦ...

Ὁ συντάχτης (κατάπληκτος).— Μὲ θαμπώνετε, κύριε Διευθυντὰ, μὲ τὰς γνώσεις σας. Μοῦ λέτε πολὺ πρωτότυπα καὶ πρωτοφανῆ πράγματα.

Ὁ Διευθυντὴς (χαμογελῶντας). — Μὲ κολακεύεται μετριοφρονοῦντα. Ἂς εἶναι· εἶσθε νέος ἀκόμη εὐτυχῶς καὶ θὰ μάθετε πολλὰ μαζῆ μου. Γράφε κ' ἐγὼ νὰ σοῦ λέω. Ὁ Χριστὸς ἦτον υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Μαρίας, τῆς κόρης τοῦ Ἰωακείμ...

Ὁ Συντάχτης.—Τοῦ Ἰωακείμ; Πῶς νὰ τὸ ἐπρόφεραν ἆρα γε αὐτὸ τὸ Ἰωακείμ τότε;

Ὁ Διευθυντής.—Ἐδῶ εἶναι ὁ ἰωτακισμός. Ὁ νόμος τῆς ἐναλλαγῆς τῶν στοιχείων τοῦ ἀλφαβήθει τὸ κοινὸ νὰ τὸν σεβαστεῖ καὶ νὰ τὸν ἀγαπήσει, γιατὶ δὲν τοῦ δείχνει πῶς νὰ αἰστάνεται καὶ δὲν τὸ συνηνίζει νὰ σκέφτεται.

II. Τέτοιαν ἀταξία στὸ ἔργο τους ἀπὸ τὰ περιοδικὰ τῶν τελευταίων χρόνων μᾶς ἔδειξαν «Τὸ Περιοδικόν μας» κι' «ὁ Διόνυσος». Τὸ πρῶτο θέλησε νὰ περπατήσει ἀπάνου στὰ ἴδια τῆς «Τέχνης» ἀχνάρια, μὲ τὴ προσκόλλησι στὴ μίμησι καὶ τὴν ἀντιγραφὴ τῆς ἰδέας νὰ δεχτοῦμε τὸ Γερμανισμὸ γιὰ τὴν ἀνανεώση τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς. Καὶ κοντὰ σ' αὐτὰ μᾶς παρουσιάσεν ἔργασία μὲ τὴ πιὸ βαθιὰ ἀνομοιότητα καὶ τὴν πιὸ εὐκολαπόδειχτη ἔλλειψη τῆς ἁρμονίας. Ἀπὸ τοὺς συνεργάτες του μποροῦμε νὰ κρίνουμε κι' ἂν εἶχε κανένα πρόγραμμα, ποῦ μ' αὐτὸ θἄφτανε σὲ ὡρισμένον ἀποτέλεσμα, ἢ κάποιο σκοπό, ποῦ θὰ γινόταν χρήσιμος στὴ σημερινὴ φιλολογικὴ ζωή μας. Τὸ δεύτερο, «ὁ Διόνυσος» βγῆκε κι' αὐτὸ μὲ πρόγραμμα καὶ σκοπὸ νὰ γκρεμίσει καὶ νὰ στήσει καινούργιους στύλους γιὰ τὴ φιλολογία μας καὶ θέλησε νὰ μᾶς δείξει, πῶς εἶναι γέννημα καὶ θρέμμα τῆς φιλοσοφίας τοῦ Νίτσε. Ἔβαλεν ἀντὶς γιὰ πρόλογο ἕνα λόγο τοῦ Γερμανοῦ φιλόσοφου «γενῆτε σκληροί», καὶ σύμφωνα μὲ τὸν ἀφορισμὸν αὐτὸν προσπάθησε νὰ φανεῖ σκληρό, μὰ μὲ τρόπο—ποῦ ἀφοῦ πέθανεν ὁ ἕνας διευθυντής του, ὁ Καμπύσης—ἔλεγε καθαρά, πῶς ἦταν πολὺ μακρυὰ ἀπὸ τὴν ἀληθινὴ ζωή.

Ὅπως ἡ «Τέχνη» ἔτσι καὶ «τὸ Περιοδικόν μας» κι' «ὁ Διόνυσος» δούλεψαν μονάχα μ' ἄρνησι Δὲν τὰ πλημμύρισεν ἡ ζωὴ γιὰ νὰ ξεπεταχτεῖ ὄξω ἀπὸ τὶς σελίδες τους καὶ νὰ παρασύρει μαζῆ της τὸ κοινὸ, ποῦ ἤθελαν νὰ τὸ ἀναμορφώσουν. Οἱ πιὸ ἀντίθετες ἰδέες πάλευαν μέσα σ' αὐτὰ καὶ μονάχα ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ δὲν καθρεφτίζονταν, οὔτ' ἔβρισκεν ὅ,τι τῆς χρειάζονταν γιὰ τὸ ξαναβάφτισμά της στὴν ἐλεύτερη σκέψη καὶ στὴ δημιουργικὴ δύναμη τῆς ἀλήθειας. Γιατὶ τὶ καλὸ μποροῦσε νὰ φέρει σ' αὐτὴ ἀκατάστατος κι' ἀλόγιαστος ἀγῶνας ν' ἀπλωθοῦν κ' ἐδῶ οἱ φιλοσοφικὲς ἰδέες τοῦ Νίτσε, οἱ φιλολογικὲς ἀρχὲς τοῦ Mercure de France» κι' οἱ ἄλλοι διάφοροι πνευματικοὶ νεωτερισμοί, ὅταν αὐτὰ γίνονταν χωρὶς μέθοδο, χωρὶς τὴ γνώση τοῦ τί θέλουν; Δὲν εἶναι ἐδῶ τόπος νὰ εἰπεῖ κανένας ποιὰ εἶναι ἡ φιλοσοφία τοῦ Νίτσε—καὶ μοῦ φαίνεται, πῶς πουθενὰ δὲ θὰ μπορέσει νὰ τὸ εἰπεῖ, ἀφοῦ καλὰ-καλὰ δὲν ξέρουμε ποιὰ εἶναι καὶ μονάχα τὴ φωνάζουμε γιὰ νὰ δεῖξουμε πῶς τὴ γνωρίσαμε· μὰ δὲν πρέπει νὰ εἰποῦμε, ὅτι θέλησαν νὰ τὴ διαδώσουν στὴν Ἑλλάδα, χωρὶς νὰ ξετάσουν καθόλου, ἂν εἶναι κατάλληλο τὸ Ἔθνος μας γιὰ τέτοια φιλοσοφία, ἂν τὴ δέχεται ἡ ψυχή του, καὶ μόνον ὅταν ξεδιαλοῦσαν τὰ σημεῖα αὐτὰ νἄκαναν τὴ δοκιμή;

Γιατὶ ποιὰ ἀναμόρφωση θὰ γινόταν στὴν Ἑλληνικὴ ψυχή, ὅταν ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ ἤθελαν γιὰ ὁδηγό μας το Λατινικὸ πνεῦμα, ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸ Γερμανικὸ κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη διαλαλοῦσαν, πῶς ἡ ἀλήθεια βρίσκεται στὴ φιλολογία τοῦ Βορρᾶ, ποῦ ζητοῦσαν νὰ μᾶς τὴ μπολιάσουν χωρὶς κ' ἐδῶ νὰ ξετάσουν, ἂν ἡ φυλή μας μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ ἀναδημιουργηθεῖ — ἂν χρειάζεται ἀναδημιούργησι — μὲ τέτοια φιλολογία; Γιατὶ πῶς θὰ συνήθιζαν τὴν κοινωνία μας νὰ σκέφτεται καὶ νὰ κρίνει καθαρά, ὅταν τῆς ἔδιναν νὰ διαβάσει ὅ,τι γέννησε κάθε καινούργια τεχνοτροπία κάθε χώρας, δίχως νὰ ὑπάρχει σ' ὅλ' αὐτὰ μέθοδος καὶ δίχως νὰ τὰ συγκρατεῖ ἕνας γενικὸς λόγος, ποῦ θἄδειχνε τὴν ἀνάγκη τους;

III. Τὰ δυὸ αὐτὰ περιοδικὰ δὲν ἔκαναν τίποτε περσότερο ἀπὸ τὴν «Τέχνη» γιατὶ καὶ στὰ δυὸ βασίλεψεν ἡ ἀταξία μ' ὅλη της τὴ δύναμη καὶ τὸ ἔργο τους τὸ χαρακτήρισεν ἡ βαθιὰ ἀμφιβολία στὸ τί θέλουν. Κι' αὐτὸ τὸ βλέπουμε καθαρώτατα, ἂν προσέξουμε σ' ὅλες τὶς σελίδες τους. Γιατὶ τὶ ἄλλο ἦταν παρὰ ἀμφιβολία βαθιὰ ὅλη ἐκείνη ἡ ἀνόμοια φιλολογία, δική μας καὶ ξένη, ποῦ πέρασεν ἀπ' ἐκεῖ μέσα χωρὶς νὰ μπορέσει νὰ τοὺς δώσει ὁρισμένο χρῶμα καὶ νὰ μᾶς εἰπεῖ γιὰ ποιὰ ἰδέα καὶ γιὰ ποιὸ σκοπὸν ἀγωνίζουνταν; Καὶ μιὰ τέτοια ἐργασία βέβαια δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ φανεῖ χρήσιμη σ' ἐκείνους, ποῦ γιὰ χάρη τους γίνεται· οὔτε στὴν τέχνη δηλαδή, οὔτε στὸ κοινὸ καὶ μάλιστα στὸ Ἑλληνικό, ποῦ ἀσυνήθιστο νὰ σκέφτεται, ἔχει καὶ βαθιὰ τὴν ἀρρώστια τῆς ἀμφιβολίας. (ἀκολουθεῖ)

του, ποῦ προῆλθε ἀπὸ τὴν μετάπλασιν τῶν λαρυγγικῶν ὀργάνων τοῦ ἀνθρώπου...

Ὁ συντάχτης. — Καινοφανὴς θεωρία ! Καὶ πότε ἔγινεν ἡ μετάπλασις αὐτή ;

Ὁ Διευθυντής. — Περὶ τούτου ὁμιλεῖ ὁ Μαχαβαράτας. Τὸν ἐδιάβασες ;

Ὁ συντάχτης. — Ὄχι· αὐτὸν μόνον δὲν ἐδιάβασα.

Ὁ Διευθυντής. — Νὰ διαβάσῃς τὸν Μα-χα-βα-ρά-τα διότι εἰς αὐτὸν βλέπουμε κ' ἕνα ἄλλο φαινόμενο : τὸν ἀλφατακισμὸν, περὶ τοῦ ὁποίου ἔχω νὰ σοῦ εἴπω πολλά...

Ὁ συντάχτης. — Νὰ μοῦ εἰπῆτε, διότι ἀπὸ τὴν κατάπληξιν τὰ πράγματα χορεύουν μέσα εἰς τὸ μυαλό μου σὰν φαντασμαγορικὰ ὄντα.

Ὁ Διευθυντής. — Εἶναι ὁ νόμος τῆς ἀναπλάσεως. Ὁ χορὸς εἶναι σύμφωνος μὲ τὸν ἄνθρωπον. Ἐὰν παρατήρησες τὴν μὶς Δόγκαν θὰ εἶδες, ὅτι ὅταν ἐσήκωνε τὸ ἕνα πόδι, τὸ ἄλλο ἔμενε κάτω. Ποτὲ καὶ τὰ δύο μαζῆ.

Ὁ Συντάχτης. — (Σκεπτικός) Αὐτὸ δὲν τὸ ἐπερίμενα νὰ τ' ἀκούσω. Μοῦ ἀνοίγετε τὸν νοῦν πρὸς νέους ὁρίζοντας. Θὰ τὸ δοκιμάσω εἰς τὸν χορὸν τῶν Ἀποκρέω.

Ὁ Διευθυντής — Ἀ! τότε νὰ σοῦ εἴπω καὶ νὰ σὲ διδάξω ἀκόμη πολλά. Ἔχομεν μαζῆ μὲ τοὺς χοροὺς νὰ περιγράψωμεν καὶ τοὺς Ἀρλεκίνους. Αὐτὰ ἔχει ἡ μελέτη τῶν ἀρχαίων συγγραφέων...

Ὁ Συντάχτης — Καὶ τί ἦσαν αὐτοὶ οἱ Ἀρλεκῖνοι ;

Ὁ Διευθυντής. Μὰ.... Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ διευθυνταὶ ἐφημεριδων....

ΚΙΝΝΑΜΩΜΙΔΗΣ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Πρέπει μὲ κάθε τρόπο νὰ ἐξοστρακισθῆ μιὰν ὥρα ἀρχίτερα ἡ μὶς Δούγκαν, ποῦ ἦρθ' ἐδῶ καὶ διέφθειρε τὰ χρηστά μας ἤθη μὲ τοὺς ἄσεμνους χορούς της.

— Τὸ εἶπε ἡ σεμνοτάτη «Ἑσπερινὴ» αὐτὸ κ' ἔκανε μάλιστα κ' ἔκκλησι στοὺς ἀναγνῶστες της:

— «Ἀγαπητοὶ συμπολῖται, σᾶς ἐξορκίζομεν νὰ μὴ μεταβῆτε ἀπόψε εἰς τὸ Βασ. Θέατρο ποῦ θὰ χορεύσῃ ἡ γνωστὴ ἀλῆτις κτλ.».

— Ὅταν ἐστραγγαλίσθηκε στὸ ἴδιο θέατρο ὁ «Οἰδίποδας» τοῦ κακομοιριασμένου τοῦ Σοφοκλῆ δὲν ἔγινε καμμιὰ τέτοια ἔκκλησι.

— Ἂς τὴν κάνουμε μεῖς μιὰ καὶ καλή. Καὶ τοὺς φωνάζουμε:

— «Ἀγαπητοὶ συμπολῖται! Προτιμώτερο νὰ πηγαίνετε στοὺς χοροὺς τῆς Δούγκαν καὶ στῆς Ἀλάμπρας τὶς παραστάσεις, παρὰ νὰ διαβάζετε τὰ γλωσσοκοπικὰ ἄρθρα τοῦ Κανελλίδη καὶ νἀκοῦτε τὶς ἠθικολογίες τῶν Ἀντιδουγκανικῶν ἐφημερίδων.

— Μᾶς διηγήθηκαν κάποιο φαιδρότατο πάθημα ἑνὸς σοφοῦ καὶ ὀλίγον φαμφαρόνου Ἀθηναίου δημοσιογράφου.

— Ὁ κ. Φαμφαρόνος ἔγραψε στὴν ἐφημερίδα του πῶς πρέπει νὰ καταδιωχθῆ ὁ κ. Δαμαλᾶς διότι παρέβη τὸ 7ον ἄρθρον τοῦ Συντάγματος.

— Ὁ κ. Μπενῆ-Ψάλτης, ποῦθελε νὰ γελάσῃ μὲ τὸν σοφὸ αὐτὸν φαμφαρόνο, τὸν ἐκάλεσε στὸ γραφεῖο του καὶ τοῦ εἶπε σοβαρώτατα:

— «Κύριε Συνταγματολόγιε, θὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μοῦ πῆτε τί λέει αὐτὸ τὸ περίφημο ἕβδομο ἄρθρο τοῦ Συντάγματος καὶ πῶς τὸ παρέβη ὁ Δαμαλᾶς, γιὰ νὰ τὸν καταδιώξω ποινικῶς!»

— Ὁ φαμφαρόνος ποῦ μόνον . . . τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος ξέρει, ξεροκατάπιε δυὸ τρεῖς φορὲς καὶ κατόπιν εἶπε πρὸς τὸν κ. Εἰσαγγελέα μὲ πόζα χιλίων τοὐλάχιστον Σαριπόλων:

— «Θὰ τὸ μελετήσω τὸ ζήτημα καὶ θὰ σᾶς ὑποβάλω ἐγγράφως τὰ πορίσματα τῶν μελετῶν μου!»

— Σᾶς παρακαλοῦμεν θερμότατα, νὰ μὴ ὑποθέσετε πῶς ὁ σοφὸς αὐτὸς Συνταγματολόγιος ἔχει καμμιὰν σχέσι μὲ τὸν κ. διευθυντὴν τῆς «Ἑσπερινῆς».

— Πέντε τσουβάλια γεμάτα σχέδια ἐκουβάλησε μαζί του στὸ Ὑπουργεῖο τῆς Ἀπαιδευσίας ὁ κ. Στᾶης

— Ὅσοι εἶπαν πῶς ἐκουβάλησε καὶ πέντε τσουβάλια γεμάτα ρεκλάμες, εἶπαν ψέματα.

— Γιατ' εἶναι γνωστὸ πόσο ἀποστρέφεται τὴν ρεκλάμα ὁ Τσιριγώτης Λούθηρος τῆς Παιδείας μας.

— Μιὰ φυλλάδα δικολαβικὴ τοῦ κ. Χατζιδάκι κυκλοφορεῖ αὐτὲς τὶς μέρες.

— Ἄμα διαβάσετε τὴ φυλλάδ' αὐτὴ καὶ τὸ ἐπιστημονικώτατο καὶ εἰλικρινέστατο βιβλίο τοῦ κ. Φώτη Φωτιάδη ποῦ ἐπιγράφεται κι' αὐτό, ὅπως κ' ἡ περίφημη Χατζιδάκειος φυλλάδα, «τὸ γλωσσικὸ ζήτημα», θὰ πεισθῆτε ἀμέσως πῶς ὁ κ. καθηγητὴς εἶναι ἄνθρωπος σοβαρώτατος

— Εἶπαν στὸν κ. Δεληγιάννη, ἀμέσως ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἐκλογὴ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς:

—«Κρῖμα! Μόνον πενῆντα τέσσαρες βουλευτὰς ἔχομε;»

— Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη ὁ νεφεληγερέτης Κορδονίων:

— «Λησμονεῖτε, φίλτατέ μοι, καὶ τὸν ἡμέτερον κ. Παπασταστιόν, καὶ τὸν κ. Παπα-Μιστριώτην; Ὥστε εἰς πεντήκοντα ἓξ ἀνέρχονται οἱ φίλοι μας!»

— «Μὰ ὁ κ. Παπαστασιὸς καὶ ὁ κ. Παπαμιστριώτης σεβαστὲ ἡγέτα, εὑρίσκονται ἐκτὸς τῆς Βουλῆς;»

— «Μήπως, ἀγαπητέ μοι, οἱ ἐκτὸς τῆς Βουλῆς φίλοι μας δὲν μᾶς μετεκόμισαν πάντοτε εἰς τὴν Ἀρχήν;»

— Νἄχουμε καλὸ ρώτημα: Ἡ Ἀκαδημία τῶν κ. κ. Ἠλιθιοπούλων δὲν ἐνεπάγη ἀκόμα; Μὰ τί περιμένουν οἱ εὐλογημένοι; Οἱ ἀποκρηὲς ζύγωσαν.

Ο ΙΔΙΟΣ

ΣΤΟ ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΑΛΛΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

—ΑΡΓΥΡΗ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗ : Τραγουδάκια.

—ΓΙΑΝΝΗ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗ : Ὁ γέρω-Ψαρᾶς (διήγημα).

—ΚΩΣΤΑ ΠΑΡΟΡΙΤΗ : Ἄγνωστες σελίδες.

—ΑΧ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ : Δουλοσύνη καὶ γλῶσσα.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Στὴν «Classical Review» τῆς Λόντρας, ὁ καθηγητὴς Rouse γράφει τἀκόλουθα, ἀφορμὴ βρίσκοντας τὸ νέο βιβλίο τοῦ Ἄμποτ «Μακεδονικὴ Λαογραφία»:

«Εἶναι ν' ἀπορέσῃ κανένας πόσο λίγη προσοχὴ δίνει ὁ κόσμος ἐδῶ στὴ νέα ἑλληνική. Στὸ Παρίσι τὰ Νεοελληνικὰ ἔχουν ἕδρα στὸ ἐξαίρετο Σχολεῖο τῶν ζωντανῶν ἀνατολικῶν Γλωσσῶν, καὶ τόνομα τοῦ Λεγράντη μονάχο σώνει νὰ μᾶς δείξῃ πόσο σοβαρὰ τὴν παίρνουν ἐκεῖ αὐτὴ τὴ σπουδή. Ἡ Γερμανία μᾶς ἔδωσε τὴν ἐξαίρετη συλλογὴ τῶν Δημοτικῶν Τραγουδιῶν τοῦ Πασσόβη, καὶ κάμποσα ἄλλα ἔργα, ποῦ ξέχωρα πρέπει νὰ τιμηθῆ τοῦ Β. Schmidt τὸ Leben der Neugriec en» «Ζωὴ τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων» ἔργο ποῦ ἀξίζει νὰ συμπληρωθῆ καὶ νὰ δῆ τέλος. Στὴν Ἀγγλία ὅμως μήτ' εὐκολίες ἔχουμε τέτοιας σπουδῆς, μήτε καλὲς συλλογὲς ἀπὸ κατάλληλα βοηθήματα στὶς Δημόσιες Βιβλιοθῆκες, μήτε καὶ κανέναν ποῦ νὰ πῆς πῶς ξέρει, ἢ τὄκαμε δουλειά του νὰ τὸ μελετήσῃ αὐτὸν τὸν κλάδο. Χιλιάδες ταξιδιῶτες πηγαίνουνε νὰ δοῦν τὴν Ἑλλάδα, μὰ λίγοι τους προχωροῦν παρακεῖ ἀπὸ τὸ δραγουμάνο τους. Κι' ὅσοι προχωροῦν πέφτουνε σὲ χέρια ἐπίσημων καὶ «γραμματισμένων» αὐτοὶ τοὺς λένε πῶς ἡ νεοελληνικὴ εἶναι χυδαῖο πρᾶμα, καὶ πῶς μόλις τώρα «Καθαρίζεται» ἀπὸ πολιτικοὺς κι' ἀπὸ δημοσιογράφους ποῦ τὄχουν καμάρι τους νὰ γεμίζουν τὶς σελίδες τους λέξες ἀμίλητες χίλια χρόνια καὶ κλῖσες θαμμένες ἀκόμα περσότερα, ἀπαράλλαχτα τὸ ἴδιο σὰ νἄγραφε σήμερα ὁ «Τάϊμς» heafod ἀντὶς head, καὶ μᾶς ξέχωνε μερικὲς Ἀγγλο Σαξονικὲς καταλήξες. Ἡ ἀληθινὴ Νεοελληνικὴ ὅμως εἶναι πολὺ ἀλλιώτικη ἀπὸ τὴν κορακίστικη τῶν ἐφημερίδων. Ἔχει χάρη κι ἀρχοντιά, ἔχει διαφανάδα καὶ ξαστεριά, ἔχει κάμποση «μουσικ»ή, μὰ πρῶτα πρῶτα ἔχει προσόντα δραματικὰ ἀνύπαρχτα σὲ καμιὰ ἄλλη γλῶσσα. Ὅσα ὁ Ἄμποτ γράφει γιὰ τὸν Κὺρ Χαϊδεφτὸ ποῦ τοῦ δηγότανε παραμύθια, μοῦ θύμισαν τὶς γλυκὲς ὧρες ποῦ πέρασα στὰ Ἑλληνικὰ νησιὰ ἀκούγοντας παραμύθια σὰν τὰ δικά του, λεγμένα μὲ τόση ζωηράδα, μὲ τόσο πάθος, καὶ τόσο δραματικά, ποῦ ἀδύνατο νὰ μὴν προσέχῃς. Ἂς ἐλπίζουμε ποῦ τὸ βιβλίο τοῦ Ἄμποτ εἶναι σημάδι πῶς οἱ δικοί μας θὰ προσέχουν περσότερο σ' αὐτὴ τῆ γλῶσσα τώρα κι' ἐμπρός. Ὡς καὶ γιὰ γλωσσολογικοὺς σκοποὺς ἔχει ξεχωριστὴ σημασίαν ἡ μελέτη της. Ἂν, νὰ ποῦμε, κανένας εἰδικὸς καταγινότανε νὰ ξετάσῃ τὴ γλῶσσα τῶν γιδοβοσκῶν καὶ καὶ τῶν βουνήσιων, μάλιστα στὰ Ἑλληνικὰ νησιὰ ποῦ ξένα στοιχεῖα δὲν πολυμπήκανε, κάμποσες ἀρχαῖες φράσες καὶ λέξες θὰ βγαίνανε στὴ μέση, καθὼς π. χ. συνέβηκε μὲ τῆ λέξη τὰ δύσαλα (θαλασσινὲς κακοτοπιὲς) ποῦ ἀναφέρνει ὁ Ἄμποτ, καὶ ποῦ ἡ φιλολογία δὲν τὴν ἀναφέρνει. Σώνει μονάχα νὰ σημειώσουμε τόνομα Κόρακας ποῦ ἔχει ἀκόμα στὴν Ἰθάκη, ὁ βράχος ποῦ σύχναζαν οἱ κοράκοι στοὺς ὁμηρικοὺς καιροὺς, ὄνομα φυλαγμένο ἀπὸ γιδοβοσκοὺς,-γιὰ νὰ δείξουμε τί ἀπερίμενο φῶς μᾶς χύνουν αὐτὰ τἀσήμαντα πράματα.»

ΦΤΗΝΑ ΒΙΒΛΙΑ

«Ο ΝΟΥΜΑΣ» παραχωρεῖ στοὺς συνδρομητὲς καὶ τακτικοὺς ἀναγνῶστες του τἀκόλουθα βιβλία, σχεδὸν χάρισμα :

Τοῦ ΨΥΧΑΡΗ : τὸ «Ὄνειρο τοῦ Γιαννίρη». Δρ. 1.—

Τοῦ ΠΑΛΛΗ, τὴν «Ἰλιάδα» (δυὸ τόμοι Α—Μ). Δρ. 1,—

Τοῦ ΦΩΤΗ ΦΩΤΙΑΔΗ : «Τὸ γλωσσικὸ ζήτημα καὶ ἡ ἐκπαιδευτική μας ἀναγέννησις». Δρ. 1.—

Τοῦ ΚΑΜΠΥΣΗ : ὅλα τὰ ἔργα (τόμοι ἑφτά : Φάρσα τῆς Ζωῆς, μυστικό τοῦ γάμου.—Μὶς Ἄννα Κούξλεϋ.—Κοῦρδοι.—Δαχτυλίδι τῆς Μάννας.—Ἀνατολή. — Βιβλίο τῶν Συντριμιῶν.—Στὰ Σύγνεφα.—Διονύσου διθύραμβοι). Δρ. 3.—

Τοῦ ΑΟΥΚΙΑΝΟΥ : τὸν «Τίμωνα τὸν Μισάνθρωπο» μεταφρασμένο ἀπὸ τὸν Ἠλία Βουτιερίδη. Λεπ. 30

Τοῦ ΗΛ. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗ : τὰ «Σύννεφα» τραγούδια. Λεπ. 50

Τοῦ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ : Τοῦ Νουμᾶ «Φαινόμενα καὶ Πράγματα».(1900). Λεπ. 30

Τὰ ταχυδρομικὰ τὰ πληρώνουν οἱ ἀγοραστές.

Τὰ βιβλία τὰ βρίσκετε στὸ γραφεῖο τοῦ «Νουμᾶ» καὶ στὰ κιόσκια τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῆς Ὁμονοίας.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

— Μ. Δ. Σέργιον, πρόεδρο τῆς Πανσλαβιστικῆς Ἑταιρίας. Ἐλάβαμε τὰ ρούβλια καὶ τὰ ἐμοιράσαμε στοὺς φίλους. Ὅλοι σύμφωνοι γιὰ τὸ κίνημα. Μόνον ὁ κ. Δ. Ἀναστ. ὁ Ἀθηναῖος καὶ ὁ κ. Πολ. Δημ. ὁ Ἑσπεριναῖος δὲν δέχονται. Τί νὰ τοὺς κάνουμε ; Ἀναμένομεν ὁδηγίας. — κ. Δρόνα. Κι' αὐτὸς ὁ κύριος, γιὰ τὸν ὁποῖον μᾶς γράφετε, κάτι ἔχει κάνει. Τὸ κάτι αὐτὸ εἶναι πολὺ γιὰ μᾶς. Ἂν φροντίσετε νὰ τὸ μάθετε καὶ σεῖς εἴμαστε βέβαιοι πῶς θὰ παύσετε νὰ πορεῖτε.— κ. Τακ. Κονρ. Πειράζει ἂν δημοσιευθῇ κι' ἀργότερα ; Νὰ ξέρατε πόση ὕλη ἐπίκαιρη μένει ἀπὸ κάθε φύλλο ὄξω ! Πρέπει ὅμως νὰ δημοσιευθῇ τὸ δικό σας, καὶ θὰ δημοσιευθῇ. — κ. Ἠλ. Στ. Τὴν εἰκόνα τὴ λάβαμε καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμε. — κ. Ἠρ. Κωσ. Ἐμεῖς οὔτε παρακαλέσουμε κανένα οὔτε παρακαλοῦμενὰ γράφῃ καὶ στὸ «Νουμᾶ». Ὅσοι ἔγραψαν κι' ὅσοι θὰ γράψουν τιμὴ μᾶς κάνουν, στὸν ἀγῶνα μᾶς βοηθοῦν· εἶναι ἀρκετὴ αὐτὴ ἡ ἀπάντησι; Νομίζομε, ναί, Αὐτὸ ποῦ θέλομε νὰ ποῦμε εἶναι πῶς ἡ παράταξι ὀνομάτων στὶς στῆλες μας καὶ ἡ ζητιανιὰ τῆς ὕλης δὲν κριθήκανε ποτὲ ὑπὸ τὸ «Νουμᾶ» ὡς ὁ μόνος καὶ κύριος σκοπὸς τῆς ἐκδόσεώς του. — κ. Νίκανδρον. Γιὰ τὸ ἄρθρον τοῦ κ. Ἰουλίου Ἔσλιν θὰ γράψουμε στ' ἄλλο φύλλο. Λέτε νὰ μὴ τὄχουν, κατὰ τὴν συνήθειά τους, διαστρέψει ἐκεῖνοι ποῦ τὄστειλαν ἀπὸ τὸ Βερολῖνο κ' ἐκεῖνοι ποῦ τὸ παράλαβαν στὴν Ἀθήνα ; Ἕνα μᾶς ἐλύπησε, πῶς αὐτὴ τὴ φορὰ μπῆκε στὸν Ταρταρινικὸ χορὸ καὶ ἡ ἀγαπημένη μας «Ἑστία» βροντοφωνήσασα πῶς νἄχουμε τὸ νοῦ μας γιατὶ θὰ μᾶς θάψουν ὑπὸ τὰ ἐρείπια τοῦ ἀγῶνα μας.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ καλῆς οἰκογενείας, γνωρίζουσα τελείως τὴν Γαλλικὴν καὶ τὴν Γερμανικήν, ζητεῖ θέσιν παιδαγωγοῦ παρά τινι οἰκογενείᾳ εἴτε ἐνταῦθα, εἴτε ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῷ ἐξωτερικῷ. Πληροφορίαι ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ „Νουμᾶ".

Η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

γνωστοποιεῖ

ὅτι κατετέθη παρ' αὐτῇ τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ τοκομεριδίου λήξεως 19)1 Ἰανουαρίου 1904 τῶν ἐξῆς Ἐθνικῶν Δανείων:

5 ο)ο 1881	πρὸς φρ. χρ.	4.—
5 ο)ο 1884	» » »	4.—
4 ο)ο 1887 (Μονοπωλίων)	» » »	4.—
5 ο)ο 1893 (Κεφαλαιώσ.)	» » »	2.30
4 ο)ο 1902 (Ἑλλ. Σιδ.)	» » »	10.50

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Δεκεμβρίου 1903

(Ἐκ τοῦ γραφείου)

ΚΕΡΔΟΣ 312,140 ΔΡΑΧΜΩΝ

Ναί ! **312,140** δραχμὰς ἔδωκε μέχρι τοῦδε τὸ γραφεῖον τοῦ τραπεζομεσίτου κ. **Ἰω. Φωτίου** εἰς τοὺς πελάτας του. Ἤτοι ἐκ τῶν ἀγοραστῶν λαχειοφόρων ὁμολογιῶν ἐκ τοῦ γραφείου του ἔχουσι κερδίσει διάφορα ποσά, ἀνερχόμενα εἰς τὸν στρογγυλὸν ἀριθμὸν **312,140** δραχ..

Ὁ κ. Ἰω. Φωτίου θέλει ν' ἀναβιβάσῃ τὸ ποσὸν τοῦτο εἰς 1,000,000 δραχ. Ἐπιθυμῶν δὲ ἵνα συμμετάσχωσι τούτων πᾶσαι αἱ τάξεις τῆς κοινωνίας ὑποβιβάζει τὴν προκαταβολὴν δι' ἑκάστην λαχειοφόρον τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης εἰς δραχ. **8** καὶ καλεῖ τοὺς θέλοντας ν' ἀγοράσωσι τοιαύτην νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸ τυχηρὸν γραφεῖόν του, ὅπου πάντως θὰ κληρωθῇ μετ' ἀμοιβῆς ὁμολογία τις καὶ τί χαρὰ νὰ εἶναι ἡ πρώτη μὲ τὰς 70,000 χρυσᾶς δραχμὰς τὴν 19 Δεκεμβρίου ἐ. ἔ., ὅτε γενήσεται ἡ κλήρωσις.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ 31 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1903

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

	30 Νοεμβρίου 1903	31 Ὀκτωμβρίου 1903
Ταμεῖον — Εἰς μεταλλικόν	1,618,097.65	1,713,948.30
» Τραπεζικὰ γραμμάτια Ἰονικῆς Τραπέζης	722,005.	1,483,040.—
» Κερματικὰ » δίδραχμα καὶ μονόδραχμα	4,994,939.—	5,190,306.—
Ἐξωτερ. λογαριασμοί. (Ἀντίτιμον μεταλ. εἰς τὸ ἐξωτερικὸν	16,512,128.91	16,499,079.23
(Προϊὸν ἐκδοθέντος Ἐθν. Δαν. εἰς χρ. Ἑλ. Σιδηρ. 4 ο)ο τοῦ 1902	5,990,625.03	6,761,399.56
Δάνειον πρὸς τὴν Ἑλλ. Κυβέρν. ἐπ' ἀναγκαστικῇ κυκλοφ. τραπ. γραμ.	68,778,575.42	68,778,575.42
» » » » διδράχμων καὶ μονοδράχμων	13,500,000.—	13,500,000.—
Ὁμολ. Ἐθνικῶν δανείων (Εἰς χρ. δρ. 23,767,036.80 (» τραπ. γραμ. » 29,646,440.25	53,413,477.05	53.638,030.55
Προεξοφλήσεις	20,521,753 29	22,079,193.39
Καθυστερήσεις προεξοφλήσεων	2,876,965 51	3,063,281.70
Δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λ)σμοὶ ἐπ' ἐνεχύρῳ χρηματογρ.	12,301,265.60	12,009,136.54
Δάνεια ἐπ' ἐνεχύρῳ ἐμπορευμάτων	1,633,394.90	1,592,618.05
Δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λ)σμοὶ ἐπὶ ὑποθήκῃ	51,407,005.33	52,126,225.10
Δάνεια εἰς δήμους λιμένας, καὶ λοιπὰ νομικὰ πρόσωπα	41,934,817.71	41,976,372.19
Χορηγήσεις εἰς γεωργοκτηματίας	8,311,348.—	9,472,783.90
Καθυστερήσεις χορηγήσεων εἰς γεωργοκτημ. καὶ γραμ. Πρ. Τραπ. Ἠπειροθεσσαλίας	5,467,257.14	5,151,962.69
Μετοχαὶ εἰς ἐγχωρίους Ἑταιρίας	4,060,202.25	4,060,202,25
Συμμετοχὴ εἰς Τράπεζαν Κρήτης	1,500,000.—	1,500,000.—
Τοκομερίδια ἐν γένει		
Καταστήμ. Τραπέζ. καὶ κτήμ. ἐξ ἀναγκαστ. ἐκποιήσεων	8,223,805.17	8,087,776.84
Ἀπαιτήσεις ἐπισφαλεῖς	2,728,378.74	2,391,282.87
Ἔξοδα ἐγκαταστ. (ἰδίως δαπάνη κατασκευῆς τραπεζ. γραμματίων)	1,692,995.54	1,690,713.34
Διάφοροι λογαριασμοὶ	606,012.40	414,624.42
Λογαριασμοὶ τρίτων ἐν τῷ ἐξωτερικῷ		619,398.21
Ὑπηρεσία Ἐθνικῶν δανείων εἰς χρυσὸν		10,166.90
Λογαριασμὸς ἐξαγ. συμμετοχῆς Κυβερνήσ. εἰς κέρδη ἐκ τρ. γραμμ.	1,935,360.—	1,935,360.—
Ἐξαγορὰ προνομίου Προνομ. Τραπέζης Ἠπειροθεσσαλίας	1,520.000.—	1,520.000.—
Προμήθεια τροπῆς λαχειοφόρου δανείου (εἰς τραπ. γραμμάτια	650,000.—	650,000.—
Διάφορα	506,622.82	405,974.52
	333,407,032.46	338,321,451.97

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Μετοχικὸν Κεφάλαιον		20.000,000.—	20,000,000.—
Ἀποθεματικὰ κεφάλαια		13,500,000.—	13.500,000.—
Τραπεζικὰ γραμμάτια ἐν κυκλοφορίᾳ :			
I Διὰ λ)σμὸν τῆς Κυβερνήσεως	δρ. 68,778,575.42		
II » » Τραπέζης	60,510,098.73	129,288,674.15	132,841,925.78
Κερματικὰ γραμμάτια δίδραχμα καὶ μονόδραχμα		13,500,000.—	13,500,000.—
Καταθέσεις ἄνευ τόκου εἰς μεταλλικὸν		758,696.90	574,399.45
Καταθέσεις ἄνευ τόκου		13,602,786.70	14,845,919.07
Ἐπιταγαὶ πληρωτέαι		1,030,149.11	1,296,438.16
Μερίσματα πληρωτέα		339,144.86	372,934.86
Καταθ. Δημοσ. διὰ χορηγήσεις δανείων κατὰ τὸν ΒΦΜ' νόμον		283,749.94	283,749.94
Διεθν. Οἰκ. Ἐπιτροπὴ λ)σμὸς καταθ. ἐκ δημ. ὑπεγγ. προσ. (Εἰς χρυσ. δρ. 53,217.58 (» τρ. γρ. » 4,113,765.18		4,166,982.76	2,095,260.53
Ὑπηρεσία Ἐθνικῶν δανείων εἰς χρυσὸν		23,330.85	
» » » » τραπεζικὰ γραμμάτια		194.485.95	248,437.55
Καταθέσεις Δημοσίου εἰς χρυσὸν		328,381.67	516,801.94
Καταθέσεις Δημοσίου ἐπὶ τόκῳ εἰς τραπεζ. γραμμάτ.		95,243.49	1,895,243.49
Ἔντ. κατάθ. Δημ. εἰς χρ. διὰ τὴν κατασκ. Σ. Π-Δεμερλῆ-Συνόρ.		5,990,625.03	6.761,399.56
» » τραπ. γραμμάτια		3,807,977.58	4,401,737.88
Καταθέσεις Δημοσ. εἰς τραπεζ. γραμμ. κατὰ τὸν Νόμον ,ΒΨΕ'		5,406,499.30	5,406,499.30
Καταθ. ἔντοκοι.		64,953,950.63	64,063,315.78
Λαχειοφόρον δάνειον Τραπέζης		47,621,970.—	47,621,970.—
Ὑπηρεσία λαχειοφόρου δανείου Τραπέζης		756,548.—	798,699.—
Καταθέσεις Ταμιευτηρίου		3,405,316.84	3,378.150.43
Λογαριασμοὶ τρίτων ἐν τῷ ἐξωτερικῷ		377,478.87	
Διάφορα		3,975.039.83	3,918,569.25
		333,407,032.46	338,321,451.97

Ἐν Ἀθήναις τῇ 6 Δεκεμβρίου 1903

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Λογιστηρίου

Π. Α. ΚΟΥΤΣΑΛΕΞΗΣ